Diferencovatelnost – základní pojmy 1

Definice 1.1 (Směrové derivace)

X, Y Banachovy prostory, $U \subset X$ (otevřená), $f: U \to Y, x \in U, h \in X$:

$$\partial_h^+ f(x) = \lim_{t \to 0_+} \frac{f(x+th) - f(x)}{t} \qquad \partial_h f(x) = \lim_{t \to 0} \frac{f(x+th) - f(x)}{t},$$

pokud limita (v Y) existuje. Je-li ||h|| = 1, pak je to směrová derivace.

Poznámka • $\partial_0 f(x) = \partial_0^+ f(x) = 0$;

- $\alpha > 0 \implies \partial_{ah}^+ f(x) = \alpha \cdot \partial_h^+ f(x)$, má-li alespoň jedna strana smysl;
- α ∈ ℝ\ {0} ⇒ ∂_{α·h}f(x) = α · ∂_hf(x), má-li alespoň jedna strana smysl;
   ∂_{-h}f(x) = -∂_hf(x), má-li alespoň jedna strana smysl;
- $\partial_h f(x)$ existuje $\Leftrightarrow \partial_{-h}^+ f(x) = -\partial_h^+ f(x)$.

Definice 1.2 (Gateauxova derivace)

X, Y Banachovy prostory, $U \subset X$ (otevřená), $f: U \to Y, f$ má v bodě x Gateauxovu derivaci $\equiv \exists L \in \mathcal{L}(X,Y) \ \forall h \in X : L(h) = \partial_h f(x)$. Píšeme $f'_G(x) = L$.

Poznámka

Stačí $\forall h \in X : L(h) = \partial_h^+ f(x)$. Znamená to, že $h \mapsto \partial_h f(x)$ $(h \mapsto \partial_h^+ f(x))$ je omezený lineární operátor.

Definice 1.3 (Fréchetova derivace)

 $X,\ Y$ Banachovy prostory, $U\subset X$ (otevřená), $f:U\to Y,\ f$ má v bodě x Fréchetovu derivaci, pokud $\exists L\in\mathcal{L}(X,Y):\lim_{h\to\mathbf{0}}\frac{f(x+h)-f(x)-L(h)}{\|h\|_X}=0$ v Y. Značíme $f_F'(x)=L$.

Důsledek

Pokud $f'_F(x)$ existuje, nutně $f'_F(x) = f'_G(x)$.

 $D\mathring{u}kaz$

$$h \in X \setminus \{0\} \implies \lim_{t \to 0_+} \frac{f(x+th) - f(x) - L(th)}{\|th\|} = 0 \implies$$

$$\implies \lim_{t \to 0_+} \left(\frac{f(x+th) - f(x)}{t} - L(h) \right) = 0 \implies L(h) = \partial_h^+ f(x).$$

Důsledek

 $f_F'(x)$ existuje $\Leftrightarrow f_G'(x)$ existuje a zároveň $\lim_{t\to 0} \frac{f(x+th)-f(x)}{t} = \partial_h f(x)$ stejnoměrně pro $h \in B_X$ $(h \in S_X)$.

$D\mathring{u}kaz$

" $\Longrightarrow$ ": existenci $f'_G(x)$ máme z předchozího důsledku, teď ještě stejnoměrnou konvergenci. $f'_F(x)$ existuje $\Leftrightarrow \forall \varepsilon > 0 \; \exists \delta > 0 \; \forall h \in X, \|h\| < \delta : \|f(x+th) - f(x) - \partial_h f(x)\| \leqslant \varepsilon \cdot \|h\|$.

$$h \in B_X, t \in P(0, \delta) \implies ||th|| < \delta,$$

$$\|f(x+th) - f(x) - \partial_{th}f(x)\| \leqslant \varepsilon \cdot \|th\| \left\| \frac{f(x+th) - f(x)}{t} - \partial_{h}f(x) \right\| \leqslant \varepsilon \cdot \|h\| \leqslant \varepsilon.$$

$$,, \longleftarrow \text{``: Necht } \forall \varepsilon > 0 \ \exists h \in S_X \ \forall t \in P(0, \delta) : \left\| \frac{f(x+th) - f(x)}{t} - \partial_h f(x) \right\| \leqslant \varepsilon.$$

$$0 < \|h\| < \delta \implies \frac{h}{\|th\|} \in S_X$$

$$\left\|\frac{f(x+h)-f(x)-\partial_h f(x)}{\|h\|}\right\| = \left\|\frac{f\left(x+\|h\|\cdot\frac{h}{\|h\|}\right)-f(x)}{\|h\|}-\partial_{\frac{h}{\|h\|}} f(x)\right\| \leqslant \varepsilon.$$

Důsledek

$$X = \mathbb{R} \implies f_F' = f_G' = f'.$$

Důsledek

$$\exists f_F'(x) \implies f \text{ je spojitá v } x. \left(\lim_{h \to \mathbf{0}} \frac{f(x+h) - f(x) - f_F'(x)(h)}{\|h\|} = 0 \implies \lim \text{ čitatel } = 0. \right)$$

Poznámka

 $f'_G(x)$ existuje $\Longrightarrow f$ je spojitá v x. A to ani když $X = \mathbb{R}^2$ a $Y = \mathbb{R}$ (viz f(x,y) = 1, když $x = y^2$, kromě [0,0], f = 0 jinak).

Poznámka

 $f'_G(x)$ existuje $\Longrightarrow f'_F(x)$ ani pro spojité funkce (viz f(x,y)=y pro $x=y^2$ a f(x,y)=0 pro $x\leqslant 0$ a $x\geqslant 2y^2$).

Tvrzení 1.1

 $\dim X < \infty, \ f: U \to Y \ je \ lipschitzovská \ na \ U. \ U \subset X \ otevřená, \ x \in U, \ f'_G(x) \ existuje \\ \Longrightarrow \ existuje \ f'_F(x).$

 $D\mathring{u}kaz$

$$||f(x) - f(y)|| \le L \cdot ||x - y||, \quad x, y \in U.$$

Nechť existuje $f'_G(x)$. Ať $\varepsilon > 0$ a $h_1, \ldots, h_k \in S_X$ je ε -síť. Nechť $\delta > 0$ je takové, že $B(x,\delta) \subset U$ a pokud $0 < |t| < \delta$, pak $\left\| \frac{f(x+th_i)-f(x)}{t} - f'_G(x)(h_i) \right\| < \varepsilon$ $(i \in [k])$.

 $h \in S_X$ libovolná, existuje h, že $||h_i - h|| < \varepsilon$.

$$\left\| \frac{f(x+th) - f(x)}{t} - f'_{G}(x)(h) \right\| \leq$$

$$\leq \underbrace{\left\| \frac{f(x+th) - f(x+th_{i})}{t} \right\|}_{\leq L \cdot \underbrace{\left\| \frac{\|th - th_{i}\|}{|t|}} \leq L \cdot \varepsilon} + \underbrace{\left\| \frac{f(x+th) - f(x)}{t} - f'_{G}(x)(h_{i}) \right\|}_{\leq \varepsilon} + \left\| \frac{f'_{G}(x)(h_{i}) - f'_{G}(x)(h_{i})}{t} \right\|}_{\leq \varepsilon} + \underbrace{\left\| \frac{f'_{G}(x)(h_{i})}{t} \right\|}_{\leq \varepsilon}$$

$$\leq L \cdot \varepsilon + \varepsilon + ||f'_G(x)|| \cdot ||h_i - h|| \leq (L + 1 + ||f'_G(x)||) \cdot \varepsilon.$$

Tedy limita je stejnoměrná pro $h \in S_X$, neboli existuje $f'_F(x)$.

Poznámka

Stačí, že f je lokálně Lipschitzovská na U.

Tvrzení 1.2

 $f:(a,b)\to\mathbb{R}$, f konvexní. Potom f'(x) (= $f'_F(x)=f'_G(x)$) existuje v každém bodě intervalu (a,b) s výjimkou spočetně mnoha.

 $D\mathring{u}kaz$

1. " $\forall x \in (a, b)$ existuje $f'_{+}(x)$ vlastní":

$$f'_{+}(x) = \lim_{y \to x_{+}} \frac{f(y) - f(x)}{y - x}$$

je neklesající v y a zdola omezená hodnotou $\frac{f(z) - f(x)}{z - x}$ pro nějaké $z < x \implies$ limita existuje.

- 2. " $x \mapsto f'_+(x)$ je neklesající na (a, b)."
- 3. "f'(x) neexistuje $\Leftrightarrow f'_+$ má v bodě x skok (je tam nespojitá)":

$$f'_{-}(x) = \lim_{y \to x} f'_{+}(y)$$
, pokud limita existuje a je spojitá v x_{-} ,

tedy skoků může být jen spočetně mnoho.

Tvrzení 1.3

f konvexní a shora omezená na B(x,r) (X Banach, $x \in X$, r > 0) $\Longrightarrow f$ je lipschitzovská na $B\left(x,\frac{r}{2}\right)$.

 $D\mathring{u}kaz$

1.
$$,f\leqslant M$$
 na $B(x,r)\implies f(y)\geqslant 2f(x)-M$ na $B(x,r)$ "
$$y\in B(x,r),\qquad z:=x+(x-y)$$

$$f(x)\leqslant \frac{1}{2}(f(y)+f(z))$$

$$f(y)\geqslant 2f(x)-f(z)\geqslant 2f(x)-M.$$

2. Necht $|f| \leq M$ na $B(x,r), v, w \in B\left(x,\frac{r}{2}\right), v \neq w$:

$$z := w + \frac{r}{2} \cdot \frac{w - v}{\|w - v\|} \in B(x, r)$$

$$w \left(1 + \frac{r}{2} \cdot \frac{1}{\|w - v\|} \right) = z + \frac{r}{2} \cdot \frac{1}{\|w - v\|} \cdot v$$

$$f(w) \leqslant \frac{f(z) + \frac{r}{2} \frac{1}{\|w - v\|} f(v)}{1 + \frac{r}{2} \frac{1}{\|w - v\|}}$$

$$f(w) - f(v) \leqslant \frac{f(z) - f(v)}{1 + \frac{r}{2\|w - v\|}}$$

$$\frac{f(w) - f(v)}{\|w - v\|} \leqslant \frac{f(z) - f(v)}{\|w - v\| + \frac{r}{2}} \leqslant \frac{2M}{\frac{r}{2}} = \frac{4}{r} \cdot M.$$

Dusledek

 $\dim X<\infty,\,U\subset X$ otevřená konvexní, $f:U\to\mathbb{R}$ konvexní. Potomfje lokálně lipschitzovská na U.

 $D\mathring{u}kaz$

BÚNO $X=(\mathbb{R}^n,\|\cdot\|_1),\,x\in U,$ existuje r tak, že $\overline{B_{\|\cdot\|_1}(x,r)}\subset U$ a

$$B_{\|\cdot\|_1}(x,r) = \text{conv} \{x \pm re_i, i \in [n]\}$$

 $\implies f \leqslant \max_{i \in [n]} f(x \pm e_i)$ na $B(x, r) \implies$ lipschitzovská na $B\left(x, \frac{r}{2}\right)$.

Důsledek

 $\dim X<\infty,\,U\subset X$ otevřená konvexní, $f:U\to\mathbb{R}$ konvexní, $x\in U.$ Pak $f_F'(x)$ existuje $\Leftrightarrow f_G'(x)$ existuje.

 $D\mathring{u}kaz$

 $,,\Longrightarrow$ " vždy a <br/>, $\Longleftarrow$ " z předchozího důsledku a prvního tvrzení.

Důsledek

X je obecný Banachův prostor, $U\subset X$ otevřená konvexní, $f:U\to\mathbb{R}$ spojitý konvexní. Potom je f lokálně lipschitzovská na U.

Důkaz

Spojitost implikuje lokální omezenost a ta implikuje (spolu s předchozím tvrzením) lokální lipschitzovskost. $\hfill\Box$

Poznámka

Pro dim $X = \infty$ konvexita neimplikuje spojitost, jelikož $\exists$ nespojité lineární funkcionály.

Příklad (TODO?)

Norma daná skalárním součinem má Fréchetovu derivaci v každém bodě kromě nuly.

Příklad (TODO?)

Pro $X=l_1$ Gateauxova derivace normy existuje právě tehdy, když daný bod nemá nulovou složku (a pak je to $(\operatorname{sign} x_n) \in l_{\infty}$). Zato Fréchetova derivace normy v l_1 neexistuje v žádném bodě.

Příklad (TODO?)

Pro $X = l_1(\Gamma)$, kde Γ je nespočetná, norma nemá Gateauxovu derivaci v žádném bodě.

Příklad (TODO?)

Pro K kompaktní, $|K| \ge 2$, $X = (C(K), \|\cdot\|_{\infty})$, Gateauxova derivace normy existuje právě tehdy, když absolutní hodnota bodu nabývá svého maxima právě v jednom $t_0 \in K$. Fréchetova derivace normy existuje, když t_0 je izolovaný bod K.

Definice 1.4 (Subdiferenciál)

X Banachův prostor, $U \subset X$ otevřená konvexní. Pro $x \in U$ definujeme subdiferenciál f v bodě x jako $\partial f(x) := \{x^* \in X^* | \forall y \in U : x^*(y-x) \leq f(y) - f(x) \}.$

Poznámka

X Banachův prostor, $U\subset X$ otevřená konvexní. At f je spojitá a konvexní a $x\in U.$ Potom $\forall h\in X$ existuje $\partial_h^+f(x).$

Důkaz

 $\frac{f(x+th)-f(x)}{t}$ je neklesající funkce t,která je zdola omezená $\frac{f(x-th)-f(x)}{-t}.$

$$x^* \in \partial f(x) \Leftrightarrow \forall h \in X : x^*(h) \leqslant \partial_h^+ f(x).$$

Důkaz

$$,,\Longrightarrow ``:h\in X,\,\exists \delta>0\,\,\forall t\in (-\delta,\delta):x+th\in U$$

$$x^*(x+th-x) \le f(x+th) - f(x)$$
$$x^*(h) \le \frac{f(x+th) - f(x)}{t} \to \partial_h^+ f(x)$$

$$,, \longleftarrow$$
 ": $y \in U, h = y - x$:

$$f(y) - f(x) = \frac{f(x+h) - f(x)}{1} \ge \partial_h^+ f(x) \ge x^*(h) = x^*(y-x).$$

Příklad

$$U = X, f(x) = ||x|| \implies \partial f(x) = \{x^* \in X^* | ||x^*|| \le 1 \land x^*(x) = ||x|| \}.$$

Důkaz

TODO?

 $\partial f(\mathbf{o}) = B_{X^*}, \qquad x \neq 0 : \partial f(x) \subset S_{X^*}.$

Tvrzení 1.4

X Banachův, $U \subset X$ otevřená konvexní, $f: U \to \mathbb{R}$ je spojitá konvexní. Potom $\forall x \in U: \partial f(x)$ je neprázdná, konvexní, w^* -kompaktní.

 $D\mathring{u}kaz$

" $h\mapsto \partial_h^+f(x)$ je sublineární funkcionál": t>0 : $\partial_{th}^+f(x)=t\partial_h^+f(x)$ platí obecně,

$$\partial_{h_1+h_2}^+ f(x) = \lim_{t \to 0_+} \frac{f(x + t(h_1 + h_2)) - f(x)}{t} \stackrel{\text{konvexita } f}{\leqslant}$$

$$\leqslant \lim_{t \to 0_+} \left(\frac{f(x + 2th_1) - f(x)}{2t} + \frac{f(x + 2th_2) - f(x)}{2t} \right) = \partial_{h_1}^+ f(x) + \partial_{h_2}^+ f(x).$$

 $\exists r > 0$: f je L-lipschitzovská na B(x, r).

$$|\partial_h^+ f(x)| = \lim_{t \to 0_+} \left| \frac{f(x+th) - f(x)}{t} \right| \leqslant L \cdot ||h||.$$

Z Hahnovy-Banachovy věty $\exists x^*$ lineární funkcionál na $X: x^*(h) \leq \partial_h^+ f(x)$ pro každé h. Navíc $x^*(h) \leq L \cdot \|h\| \implies x^*$ je spojitý $\implies x^* \in \partial f(x)$.

 $\partial f(x)$ je omezený tou konstantou L.

 w^* -kompaktnost": jelikož $\partial f(x)$ je omezená, stačí: w^* -uzavřenost":

$$\partial f(x) = \{x^* \in X^* | \forall y \in U : x^*(y - x) \le f(y) - f(x)\} =$$

$$= \bigcap_{y \in U} \{x^* \in X^* | x^*(y - x) \le f(y) - f(x)\}.$$

 $x^* \mapsto x^*(y-x)$ je w^* -spojité.

"Konvexita": $x_1^*, x_2^* \in \partial f(x), \lambda \in <0, 1>$.

$$y \in U : (\lambda x_1^* + (1 - \lambda) x_2^*) (y - x) = \lambda x_1^* (y - x) + (1 - \lambda) x_2^* (y - x) \le$$
$$\le \lambda (f(y) - f(x)) + (1 - \lambda) (f(y) - f(x)) = f(y) - f(x).$$

Tvrzení 1.5

X Banachův prostor, $U \subset X$ otevřená konvexní, f spojitá konvexní, $x \in U$. Pak následující je ekvivalentní:

1. $f_G'(x)$ existuje; 2. $\partial f(x)$ je jednoprvková množina; 3. $\forall h \in X : \partial_h^+ f(x) = -\partial_{-h}^+ f(x)$.

Pak
$$\partial f(x) = \{f'_G(x)\}.$$

"1. $\Longrightarrow$ 2.": Nechť $f'_G(x)$ existuje. Pak $\forall h \in X : f'_G(x)(h) = \partial_h^+ f(x)$. Tedy $f'_G(x) \in \partial f(x)$ z důsledku za definicí.

Navíc
$$x^* \in \partial f(x) \implies \forall h \in X : x^*(h) \leqslant \partial_h^+ f(x) = f_G'(x)(h)$$

$$x^*(-h) \leqslant f_G'(x)(-h) \qquad \land \qquad x^*(h) \geqslant f_G'(x)(h) \implies x^* = f_G'(x).$$

Tedy $\partial f(x) = \{f'_G(x)\}$ je jednoprvková.

"2. $\Longrightarrow$ 3.": Nechť $\exists h: \partial_h^+ f(x) \neq -\partial_{-h}^+ f(x)$. f konvexní $\Longrightarrow -\partial_{-h}^+ f(x) \leqslant \partial_h^+ f(x)$. $(\varphi(t) = f(x+th)$ je konvexní, $\varphi'_-(0) \leqslant \varphi'_+(0)$.) $\Longrightarrow -\partial_{-h}^+ < \partial_h^+ f(x)$.

$$x_1^*(th) := t \cdot \partial_h^+ f(x), \qquad t \in \mathbb{R}$$

$$x_2^*(th) := -t \cdot \partial_{-h}^+ f(x), \qquad t \in \mathbb{R}$$

 x_1^* , x_2^* jsou různé lineární funkcionály na LO $\{h\}$.

$$x_i^*(th) \leqslant \partial_{th}^+ f(x), t \in \mathbb{R}$$

j = 1:

$$\begin{split} t\geqslant 0 \implies \partial_{th}^+f(x) = t\cdot \partial_h^+f(x) & \ \, \forall \\ t<0 \implies x_1^*(th) = t\cdot \partial_h^+f(x) < -t\cdot \partial_{-h}^+f(x) = \partial_{th}^+f(x). \end{split}$$

j = 2:

$$t\leqslant 0 \implies -t\partial_{-h}^+f(x)=\partial_{th}^+f(x) \quad \ \ \, \label{eq:tsum} t>0 \implies x_1^*(th)=-t\partial_{-h}^+f(x)< t\partial_h^+f(x)=\partial_{th}^+f(x).$$

Z Hahnovy–Banachovy věty lze x_1^* , x_2^* rozšířit na lineární funkcionály $x_j^*(h) \leq \partial_h^+ f(x)$, $h \in X$. Pak x_1^* , $x_2^* \in \partial f(x)$, $x_1^* \neq x_2^*$ (omezenost jako u předchozího tvrzení).

"3. $\Longrightarrow$ 1.": Nechť $\forall h \in X : \partial_h^+ f(x) = -\partial_{-h}^+ f(x)$. Pak víme, že $\varphi(h) = \partial_h^* f(x)$ je sublineární. Navíc $\varphi(-h) = -\varphi(h)$, tedy dohromady je φ lineární, neboť zřejmě $\varphi(th) = t\varphi(h)$ ($t \in \mathbb{R}$) a $\varphi(h_1 + h_2) \leqslant \varphi(h_1) + \varphi(h_2)$, protože

$$\varphi(h_1 + h_2) = -\varphi(-h_1 - h_2) \geqslant -(\varphi(h_1) + \varphi(h_2)) = \varphi(h_1) + \varphi(h_2).$$

Tedy $h\mapsto \partial_h^+f(x)$ je lineární. Jeho omezenost ukážeme jako v předchozím tvrzení. Tedy je to Gateauxova derivace. $\Box$

Důsledek

 $f(x) = ||x||, x \in X$. Pak $f'_G(x)$ existuje $\Leftrightarrow \exists ! x^* \in B_{X^*} : x^*(x) = ||x||$.

Toto x^* je pak Gateauxova derivace normy.

 $D\mathring{u}kaz$

Připomeňme, že $\partial f(x) = \{x^* \in B_{X^*} | x^*(x) = ||x|| \}$. Potom stačí použít předchozí tvrzení.

Příklad

X Hilbertův prostor. Víme $x^* \in X^* \Leftrightarrow \exists y : x^* = \langle \cdot, y \rangle$.

$$x \neq 0, y \in B_H : \langle x, y \rangle = ||x|| \Leftrightarrow y = \frac{x}{||x||}.$$

Důkaz

TODO?

Příklad

TODO? Už tu jednou bylo.

Příklad

Stejně se ukáže pro $l_1(\Gamma)$ (Γ nespočetná).

$$\partial f(x) = \left\{ y \in B_{l_{\infty}(\Gamma)} | \forall \gamma \in \Gamma : x_{\gamma} \neq 0 \implies y_{\gamma} = \operatorname{sign} x_{\gamma} \right\} \implies$$

 $\implies \partial f(x)$ není nikdy jednobodová $(\forall x \exists \gamma : x_{\gamma} = 0)$.

Příklad

TODO? To už tu také bylo...

Příklad

 $X = L_p(\mu)$. Gateauxova derivace vždy? existuje pro $x \neq 0$.

 $D\mathring{u}kaz$

TODO?

Důsledek

 $X=\mathbb{R}^n$. Pak $f_F'(x)$ existuje $\Leftrightarrow$ existují $\frac{\partial f}{\partial x_i}(x),\,i\in[n].$

Důkaz

" — ": jasné. " < ": Nechť existují parciální derivace. $x^* \in \partial f(x)$ —

$$\implies x^*(e_i) \leqslant \partial_{e_i}^+ f(x) = \frac{\partial f}{\partial x_i}(x) \land x^*(-e_i) \leqslant \partial_{-e_i}^+ f(x) = -\frac{\partial f}{\partial x_i}(x) \implies$$

 $\implies \partial f(x)$ je 1 bod, tedy existuje Gateauxova derivace. Navíc f je lokálně Lipschitzovská (konvexní a spojitá?) a X je konečnědimenzionální, tedy existuje Fréchetova derivace. $\Box$

Definice 1.5 (Monotónní)

X Banachův prostor. Potom $T:D\to 2^{X^*}\backslash \{\{\}\}\ (D\subseteq X)$ je monotónní, pokud

$$\forall x, y \in D \ \forall x^* \in Tx \ \forall y^* \in Ty : \langle x^* - y^*, x - y \rangle \geqslant 0.$$

Definice 1.6 (usc (shora polospojitý))

Sa Ttopologické prostory. Potom $\varphi:S\to 2^T$ je usc (shora polospojitý), pokud $\forall U\subset T$ otevřené: $\{x\in S|\varphi(x)\subset U\}$ je otevřená.

Poznámka

Zdola polospojitý (lsc): $\{x \in S | \varphi(x) \cap U \neq \emptyset\}$.

Tvrzení 1.6

X Banachův prostor, $U\subset X$ otevřená konvexní, $f:U\to\mathbb{R}$ spojitá konvexní. Pak $\partial f:U\to 2^{X^*}$ je

- 1. monotónní;
- 2. lokálně omezená;
- 3. $usc z \| \cdot \| do w^*$.

Důkaz

,1: $x, y \in U, x^* \in \partial f(x), y^* \in \partial f(y)$

$$x^*(y-x) \le f(y) - f(x), \qquad y^*(x-y) \le f(x) - f(y).$$

Sečteme:

$$x^*(y-x) + y^*(x-y) \le 0 \implies (x^*-y^*)(y-x) \le 0 \implies (x^*-y^*)(x-y) \ge 0.$$

"2.": f lokálně lipschitzovská

$$\implies \forall x \in U \ \exists r, L > 0, B(x,r) \subset U : f \text{ je L-lipschitzovská na } B(x,r) \implies \forall y \in B(x,r) : \partial f(y) \subset L \cdot B_{X^*}.$$

"3.": At $G \subset X^*$ je w^* -otevřená, $x \in U$, $\partial f(x) \subset G$. Chceme $\exists r>0: B(x,r) \subset U$ a $\forall y \in B(x,r): \partial f(y) \subset G$.

Stačí ukázat " $\forall (x_i) \subset U$, $x_n \to x \ \exists n_0 \ \forall n \geqslant n_0 \ \partial f(x_n) \subset G$.": protože můžeme vybrat podposloupnost, stačí $\exists n : \partial f(x_n) \subset G$. A to ukážeme sporem: existuje $(y_n) \subset U$, $y_n \to x$ a přitom $\forall n : \partial f(y_n) \backslash G \neq \emptyset$.

 $y_n^* \in \partial f(y_n) \backslash G$. Díky lokální omezenosti je posloupnost (y_n^*) omezená, tj. $\exists R > 0 \ \forall n : y_n^* \in B(0,R) \ (v \ X^*) \implies$ existuje $y^*, \ w^*$ -hromadný bod posloupnosti (y_n^*) . Pak $y^* \notin G$ $(G \text{ je } w^*\text{-otevřená})$.

Sporem ukážeme, že " $y^* \in \partial f(x)$ ": $\exists y \in U : y^*(y-x) > f(y) - f(x)$.

$$\exists \varepsilon > 0 : y^*(y - x) \ge f(y) - f(x) + \varepsilon$$
$$y_n^*(y = x) = y_n^*(y - x + y_n - y_n) \le f(y - x + y_n) - f(y_n) \to$$
$$\to f(y) - f(x) \implies y^*(y - x) \le f(y) - f(x) \xi.$$

Definice 1.7 (Maximální monotónní)

 $\overline{X}$ Banachův prostor, $U \subset X$, $T : U \to 2^{X^*}$ je maximální monotónní operátor na U, pokud T je monotónní a graf T je maximální mezi grafy monotónních operátorů na U.

Poznámka (Ekvivalentně)

monotónní:
$$x, y \in U, x^* \in Tx, y^* \in Ty \implies \langle x^* - y^*, x - y \rangle \geqslant 0$$

maximalita: $x \in U, x^* \in X^*, \forall y \in U \ \forall y^* \in Ty : \langle x^* - y^*, x - y \rangle \geqslant 0 \implies x^* \in Tx$

Lemma 1.7

 $U \subset X$ otevřená, $T: U \to 2^{X^*}$ monotónní usc $z \parallel \cdot \parallel$ do $w^* \forall x \in U: Tx \neq \emptyset$ konvexní, w^* -uzavřená. Pak T je maximální monotónní na U.

Důkaz

$$y \in U, y^* \in X^*, \forall x \in U \ \forall x^* \in Tx : \langle y^* - x^*, y - x \rangle \geqslant 0.$$

Necht $y^* \notin T_y \implies \exists z \in X : y^*(z) > \sup \langle Ty, z \rangle \implies \forall x^* \in Ty : \langle x^*, z \rangle < \langle y^*, z \rangle$.

$$Ty \subset \{z^* \in X^* | \langle z^*, z \rangle < \langle y^*, z \rangle\} =: V$$

Tusc $\implies \exists r>0: B(y,r)\subset U$ a $\forall x\in B(y,r): Tx\subset V.$ Speciálně prot>0dost malé $T(y+tz)\subset TU.$

$$u^* \in T(y+tz) \implies u^*(z) < y^*(z) \implies \langle u^* - y^*, z \rangle < 0$$
$$\langle u^* - y^*, y + tz - y \rangle = t \langle w^* - y^*, z \rangle \geqslant 0 \qquad 5.$$

Definice 1.8 (Minimální konvexně hodnotové usco)

Stopologický prostor, X Banachův, $\varphi:S\to 2^{X^{*}}$ je minimální konvexně hodnotové usco, pokud

- $\forall x \in S: \varphi(x)$ neprázná, w^* -kompaktní, konvexní;
- φ je usc z S do w^* ;
- φ je minimální mezi zobrazeními splňujícími první dvě podmínky (ψ splňuje první dvě podmínky, $\forall x : \psi(x) \subset \varphi(x) \implies \psi = \varphi$).

Věta 1.8

 $U \subset X$ otevřená konvexní, $f: U \to X$ spojitá konvexní. Pak $\partial f: U \to 2^{X^*}$ je maximální monotónní na U a minimální konvexně hodnotové usco $(\|\cdot\| \to w^*)$.

 $D\mathring{u}kaz$

Podle předchozího tvrzení ∂f je monotónní, konvexně hodnotový, hodnoty neprázdné, w^* -kompaktní a je usc z $\|\cdot\|$ do w^* .

Z předchozího lemmatu je ∂f je maximální monotónní na U.

 $T \subset \partial f$ (tj. $\forall x \in U : Tx \subset \partial f(x)$) a je to konvexně hodnotové usco (splňuje podmínky výše) T je zřejmě monotónní $\Longrightarrow$ (z předchozího lemmatu) T je maximální monotónní $\Longrightarrow T = \partial f$.

Tvrzení 1.9

 $U \subset X$ otevřená konvexní, $f: U \to \mathbb{R}$ spojitá konvexní, $x \in U$. Pak $f'_F(x)$ existuje $\Leftrightarrow \partial f(x)$ je jeden bod a ∂f je v bodě x usc $z \| \cdot \|$ do $\| \cdot \|$ (tj. $\forall G \subset X^* \| \cdot \|$ -otevřenou, $\partial f(x) \subset G$, $\exists r > 0: B(x,r) \subset U$ a $\forall y \in B(x,r): \partial f(y) \subset G$).

Důkaz

 $, \Longrightarrow$ ": $f_F'(x)$ existuje $\Longrightarrow f_G'(x) \Longrightarrow \partial f(x)$ je 1 bod (víme).

Pro $\varepsilon > 0$, chceme najít r > 0, aby $B(x,r) \subset U$ a $\forall y \in B(x,r) : \partial f(y) \subset B(y^*,\varepsilon)$. Sporem: Nechť existuje $\varepsilon > 0$, $(x_n) \subset U$, $x_n \to x$, $x_n^* \in \partial f(x_n)$, $||x_n^* - x^*|| > 2\varepsilon$. Pak $\exists h_n \in X$, $||h_n|| = 1$, že $\langle x_n^+ - x^*, h_n \rangle > 2\varepsilon$.

$$x^* = f_F'(x) \implies \exists \delta > 0 \ \forall h \in X, \|h\| \leqslant \delta : f(x+h) - f(x) - x^*(h) \leqslant \varepsilon \cdot \|h\|,$$

$$x_n^* \in \partial f(x_n) \implies x_n^*(x + \delta h_n - x_n) \leqslant f(x + \delta h_n) - f(x_n)$$

$$x^*(\delta h_n) \leqslant f(x + \delta h_n) - f(x) + x_n^*(x_n - x) + f(x) - f(x_n).$$

$$2 \cdot \varepsilon \cdot \delta < \langle x_n^* - x^*, \delta h_n \rangle \leqslant f(x + \delta h_n) - f(x) - x^*(\delta h_n) + f(x) - f(x_n) + x_n^*(x_n - x) \leqslant$$

$$\leqslant \varepsilon \delta + f(x) - f(x_n) + x_n^*(x_n - x) \implies 2\varepsilon \delta \leqslant \varepsilon \delta \varphi.$$

"
$$\Leftarrow$$
 ": $\partial f(x) = \{x^*\}$ už víme, že implikuje $x^* = f'_G(x)$. Ukážeme, že $x^* = f'_F(x)$. $\varepsilon > 0 \implies \exists \delta > 0 : B(x, \delta) \subset U \land \forall y \in B(x, \delta) : \partial f(y) \subset B(x^*, \varepsilon)$.

 $y \in B(x, \delta), y^* \in \partial f(y)$ libovolné. Pak:

$$x^{*}(y-x) \leqslant f(y) - f(x) \qquad \land \qquad y^{*}(x-y) \leqslant f(x) - f(y) \implies 0 \leqslant f(y) - f(x) - x^{*}(y-x) \leqslant y^{*}(y-x) - x^{(y} - x) =$$

$$= (y^{*} - x^{*})(y-x) \leqslant ||y^{*} - x^{*}|| \cdot ||y-x|| \leqslant \varepsilon ||y-x||.$$

Tvrzení 1.10

 $U_F := \{x \in U | \exists f_F'(x)\} \text{ je } G_\delta \text{ a } f_F' : U_F \to X^* \text{ je spojitá } z \parallel \cdot \parallel \text{ do } \parallel \cdot \parallel.$

 $D\mathring{u}kaz$

"Spojitost": přímo z předchozího tvrzení, neboť " $f_F' = \partial f|_{U_F}$ ".

$$U_F = \bigcap_{n \in \mathbb{N}} \underbrace{\left\{ x \in U \middle| \exists V \text{ okolí } x : \operatorname{diam} \left\{ \partial f(y) \middle| y \in V \right\} \leqslant \frac{1}{n} \right\}}_{\text{otavišené}}$$

Tvrzení 1.11

 $U_G = \{x \in U | \exists f'_G(x)\}. \ Pak \ pokud \ X \ je \ separabiln'i, \ potom \ U_G \ je \ G_\delta.$

 $Z\'{a}rove\check{n}$ (X libovoln $\acute{y}$) $f'_G: U_G \to X^*$ je spojitá $z \parallel \cdot \parallel$ do w^* .

 $D\mathring{u}kaz$

"Druhá část": $U_G = \{x \in U | |\partial f(x)| = 1\}$ a $\partial f(x) = \{f'_G(x)\}$ pro $x \in U_G$. Víme, že ∂f je usc $\|\cdot\| \to w^* \implies$ na U_G je "spojitý".

"První část": $(x_n) \subset X$ hustá ($\|\cdot\|$ -hustá). Pak platí: $\partial f(x)$ je jednobodová $\Leftrightarrow \forall k \in \mathbb{N}$: $\{x^*(x_k)|x^*\in \partial f(x)\}$ je jednobodová. (" $\Longrightarrow$ " jasné, " $\Longleftrightarrow$ ": $x^*,y^*\in \partial f(x),x^*\neq y^*$ $\Longrightarrow$ $\exists k: x^*(x_k)\neq y^*(x_k).$) $U_G=\bigcap_{k\in\mathbb{N}}\{x\in U|\langle\partial f(x),x_k\rangle \text{ je jednobodová}\}=$

$$= \bigcap_{k \in \mathbb{N}} \bigcap_{m \in \mathbb{N}} \left\{ x \in U | \exists r > 0 : B(x,r) \subset U \land \operatorname{diam} \left\langle \bigcup_{y \in B(x,r)} \partial f(y), x_k \right\rangle \leqslant \frac{1}{m} \right\}$$

 $\Rightarrow$ ": $x \text{ vpravo} \implies \forall k \ \forall m : \operatorname{diam} \langle \partial f(x), x_k \rangle \leqslant \frac{1}{m} \text{ a ?...}$

 $,, \supseteq ": x \in U_G, k, m \in \mathbb{N}, \partial f(x) = \{x^*\},$

$$W := \left\{ y^* \in X^* \middle| \left| \left\langle y^* - x^*, x_k \right\rangle \right| < \frac{1}{2m} \right\}$$

 $\Longrightarrow W \text{ je } w^*\text{-otevřen\'a}, \ x^* \in W \implies \partial f(x) \subset W \implies (\partial f \text{ je usc } \|\cdot\| \rightarrow w^*)$ $\exists r > 0 : B(x,r) \subset U \text{ a } \bigcup_{y \in B(x,r)} \partial f(y) \subset W \implies \operatorname{diam} \left\langle \bigcap_{y \in B(x,r)} \partial f(y), x_k \right\rangle \leqslant \frac{1}{m}.$

Poznámka

X není separabilní $\Longrightarrow U_G$ může být neborelovská. Protipříklady jsou i na neseparabilním Hilbertově prostoru (Holý, Šmídek, Zajíček, ...).

2 Asplundovy prostory

Definice 2.1 (Asplundův prostor, Slabě Asplundův prostor, GDS)

X Banachův prostor

- X je Asplundův, pokud $\forall U \subset X$ otevřenou konvexní $\forall f : U \to \mathbb{R}$ spojitou konvexní $\exists G \subset U$ hustá G_{δ} , že $\forall x \in G$ existuje $f'_{F}(x)$.
- X je slabě Asplundův, pokud $\forall U \subset X$ otevřenou konvexní $\forall f: U \to \mathbb{R}$ spojitou konvexní $\exists G \subset U$ hustá G_{δ} , že $\forall x \in G$ existuje $f'_{G}(x)$.
- X je GDS (Gateaux differentiability space), pokud $\forall U \subset X$ otevřenou konvexní $\forall f: U \to \mathbb{R}$ spojitou konvexní $\exists G \subset U$ hustá, $\forall x \in G$ existuje $f'_G(x)$.

Poznámka

Víme, že U_F je G_δ , tedy v definici Asplundova prostoru stačí "hustá" místo "hustá G_δ ".

Pro slabé Asplundovy prostory tvrdíme jen, že U_G obsahuje hustou G_δ , sama být G_δ nemusí.

Existují GDS prostory, co nejsou slabě Asplundovy (Moors–Somasundarum, 2002).

Tvrzení 2.1

X separabilní Banachův, M úplný metrický prostor (obecněji M Bairův topologický prostor) $\varphi: M \to 2^{X^*}$ minimální konvexně hodnotové usco. Potom $\{m \in M | |\varphi(m)| = 1\}$ je hustá G_{δ} podmnožina M.

Důsledek

X separabilní Banachův prostor $\Longrightarrow X$ je slabě Asplundův. (Aplikujeme předchozí tvrzení na ∂f .) (Otevřená podmnožina X je Bairův prostor, dokonce úplně metrizovatelný).

 l_1 je slabě Asplundův (protože je separabilní), ale ne Asplundův ($\|\cdot\|$ není nikde F-diferencovatelná).

C[0,1] totéž.

 $D\mathring{u}kaz$

X separabilní $\Longrightarrow$ existuje (x_k) hustá v X. Označme $\varphi_k : X^* \to \mathbb{R}$, $\varphi_k(x^*) = x^*(x_k)$, $x^* \in X^*$. Pak φ_k jsou w^* -spojité lineární funkcionály na X^* a platí (*):

$$\forall x^*, y^* \in X^* : (x^* = y^* \Leftrightarrow \forall k : \varphi_k(x^*) = \varphi_k(y^*)).$$

Máme $\varphi: M \to 2^{X^*}$, definujme množiny $G_{n,k} := \{m \in M | \operatorname{diam} \varphi_k(\varphi(m)) < \frac{1}{n} \}$. Pak platí $\bigcap_{n,k} G_{n,k} = \{m \in M | |\varphi(m)| = 1\}$ ("⊃": jasné a "⊂": m vlevo $\Longrightarrow \forall k : |\varphi_k(\varphi(m))| = 1 \implies |\varphi(m)| = 1$).

Ukážeme, že $G_{n,k}$ jsou otevřené a husté: " $G_{n,k}$ otevřená":

$$m \in G_{n,k} \implies \operatorname{diam} \varphi_k(\varphi(m)) < \frac{1}{n}$$

$$\implies \varphi_k(\varphi(m)) = [\alpha, \beta], \beta - \alpha < \frac{1}{n} \implies \exists (\alpha', \beta') \supset [\alpha, \beta], \beta' - \alpha' < \frac{1}{n}.$$

$$\varphi_k(\varphi(m)) \subset (\alpha', \beta') \implies \varphi(m) \subset \varphi_k^{-1}((\alpha', \beta')) \quad w^*\text{-otevřená}$$

 $\implies (\varphi \text{ je usc}) \ \exists V \text{ okolí } m \text{ v } M \colon \forall m' \in V : \varphi(m') \subset \varphi_k^{-1}((\alpha', \beta')) \implies \varphi_k(\varphi(m')) \subset (\alpha', \beta')$ $\implies \text{diam } \varphi_k(\varphi(m')) < \frac{1}{n} \ V \subset G_{n,k} \implies G_{n,k} \text{ otevřená.}$

" $G_{n,k}$ je hustá": $m \in M$, U otevřené okolí m v M jako výše $\varphi_k(\varphi(m)) = [\alpha, \beta]$. Zvolme $c > \beta \implies (m) \subset \varphi_k^{-1}((-\infty, c)) \implies (\varphi \text{ je usc}) \ \exists V \text{ okolí } m, \ V \subset U : \bigcup_{m' \in V} \varphi(m') = \varphi(V) \subset \varphi_k^{-1}((-\infty, c)) \implies \varphi_k(\varphi(V)) \subset (-\infty, c).$

 $d := \sup \varphi_k(\varphi(V)), \ \beta \leqslant d \leqslant c.$ Tvrdíme, že $\exists m' \in V : \varphi_k(\varphi(m')) \subset \left(d - \frac{1}{2n}, d\right]$. Nechť ne: $\forall m' \in V : \varphi_k(\varphi(m')) \cap \left(-\infty, d - \frac{1}{2n}\right] \neq \emptyset \implies \varphi(m') \cap \varphi_k^{-1}\left(\left(-\infty, d - \frac{1}{2n}\right]\right) \neq \emptyset$.

Definujeme $\psi: M \to 2^{X^*}$:

$$\psi(m') = \begin{cases} \varphi(m'), & m' \in M \setminus V, \\ \varphi(m') \cap \varphi_k^{-1} \left(\left(-\infty, d - \frac{1}{2n} \right] \right), & m' \in V. \end{cases}$$

Pak: $\forall m' \in M : \psi(m') \neq \emptyset$, konvexní, 2*-kompaktní, ψ je usc v každém bodě (v bodech mimo V to plyne z vlastností φ , v bodech V: $m' \in V$ H w*-otevřená, $H \supset \varphi(m')$, $\tilde{H} = H \cup \varphi_k^{-1} \left(\left(d - \frac{1}{2n}, +\infty \right) \right) \Longrightarrow \tilde{H}$ je w*-otevřená, $\varphi(m') \subset \tilde{H}$; φ je usc $\Longrightarrow \exists W \subset V$ okolí m': $\varphi(W) \subset \tilde{H}$, pak $\psi(W) \subset H$, což dokazuje, že ψ je usc).

 $\implies \psi$ je konvexně hodnotové usco, $\psi \subset \varphi, \, \varphi$ minimální $\implies \psi = \varphi.$

$$\implies \forall m' \in V : \varphi(m') \subset \varphi_k^{-1}\left(\left(-\infty, d - \frac{1}{2n}\right)\right), \qquad \varphi_k(\varphi(m')) \subset \left(-\infty, d - \frac{1}{2n}\right)$$

(spolu s definicí $d = \sup \varphi_k(\varphi(V))$.) Tedy opravdu $\exists m' \in V : \varphi_k(\varphi(m')) \subset \left(d - \frac{1}{2n}, d\right]$

$$\implies \varphi_k(\varphi(m)) < \frac{1}{2n} \implies m' \in G_{n,k} \cap V.$$

To dokazuje hustotu $G_{n,k}$. Tedy $\bigcap_{n,k} G_{n,k}$ je hustá G_{δ} množina.

Příklad

Proto $l_1(\Gamma)$, Γ nespočetná, není slabě Asplundův ani GDS. ($\|\cdot\|$ není Gateaux-diferencovatelná v žádném bodě.)

Poznámka

Stejně lze dokázat: předchozí tvrzení bez konvexně hodnotové.

Důkaz (Viz další tvrzení.)

usco = usc
 + w^* -kompaktně hodnotové s neprázdnými hodnotami.

Tvrzení 2.2

M topologický prostor (Baireův), X Banachův.

 $Je-li\ \varphi: M \to 2^{X^*}\ usco\ (do\ w^*\ topologie),\ pak\ \psi(m) := \overline{\operatorname{conv}}^{w^*}\varphi(m),\ m\in M,\ je\ usco.$

 $Je\text{-}li\ \psi: M \to 2^{X^*}$ minimální konvexně hodnotové usco, $\varphi: M \to 2^{X^*}$ minimální usco, $\varphi \subset \psi\ (\forall m: \varphi(m) \subset \psi(m)).$ $Pak\ \forall m \in M: |\varphi(m)| = 1 \Leftrightarrow |\psi(m)| = 1.$

$D\mathring{u}kaz$

"První bod": Zřejmě $\forall m \in M: \psi(m) \neq \emptyset, \psi(m)$ je konvexní w^* -kompaktní. "usc": $U \subset X^*$ w^* -otevřené, $m \in M, \psi(m) \subset U, \exists Vw^*$ -otevřená : $\psi(m) \subset V \subset \overline{V}^{w^*} \subset U$. (Z regularity w^* -topologie a w^* -kompaktnosti $\psi(m)$.) $x^* \in \psi(m) \implies$ existuje H_{x^*} konvexní w^* -okolí $\mathbf{o}$, že $x^* + 2H_{x^*} \subset V$.

 $\varphi(m)$ w^* -kompaktní $\Longrightarrow$ $\exists x_1^*,\dots,x_n^*\in\psi(m):\psi(m)\subset\bigcup_{i=1}^n(x_i^*+H_{x_i^*}).$ $H:=\bigcap_{i=1}^nH_{x_i^*}$ konvexní w^* -okolí $\mathbf{o}.$

$$\psi(m) + H \subset \bigcup_{i=1}^{n} (x_i^* + H_{x_i^*}) + H \subset \bigcup_{i=1}^{n} (x_i^* + 2H_{x_i^*}) \subset V.$$

 $T_j\psi(m)+H\subset V.\ \psi(m)+H$ je w^* -otevřená konvexní množina obsahující $\psi(m)\supset \varphi(m).$

$$\varphi$$
je usc $\implies \exists W$ okolí $m \colon \forall m' \in W : \varphi(m') \subset \psi(m) + H$

$$\psi(m') = \overline{\operatorname{conv}}^{w^*} \varphi(m') \subset \overline{\psi(m) + H}^{w^*} \subset \overline{V}^{w^*} \subset U.$$

Tedy ψ je také usc.

"Druhý bod":
$$|\psi(m)|=1 \implies |\varphi(m)|=1$$
 ($\varphi(m)\subset \psi(m)$). Obráceně at $|\varphi(m)|=1$.

$$\tilde{\psi}(m') = \overline{\operatorname{conv}}^{w^*} \varphi(m'), m' \in M \implies \tilde{\psi} \text{ je usco}, \tilde{\psi} \subset \psi \stackrel{\psi \text{ minimální}}{\Longrightarrow} \tilde{\psi} = \psi$$

$$\psi(m) = \tilde{\psi}(m) = \overline{\text{conv}}^{w^*} \varphi(m)$$
je jednobodová.

L

Poznámka

 φ je usco [konvexně hodnotové] $\Longrightarrow \exists \tilde{\varphi} \subset \varphi$ minimální usco [konvexně hodnotové].

 $D\mathring{u}kaz$

Zornovo I.: $(\varphi_{\alpha}), \alpha \in A$ je řetězec usco [konvexně hodnotový] $\Longrightarrow \psi(m) = \bigcap_{\alpha \in A} \varphi_{\alpha}(m)$ je usco (dolní závora). (Hodnoty jsou $\neq \emptyset$, jelikož je to průnik řetězce kompaktních neprázdných množin, a jsou kompaktní [konvexní]. usc: $\bigcap_{\alpha \in A} \varphi_{\alpha}(m) \subset U$ otevřená $\Longrightarrow \exists F \subset A$ konečná $\bigcap_{\alpha \in F} \varphi_{\alpha}(m) \subset U \Longrightarrow \exists \alpha : \varphi_{\alpha}(m) \subset U$ atd.)

Pak existují minimální prvky.

Tvrzení 2.3

X Banachův prostor, X^* separabilní, M Baireův topologický prostor (např. úplný metrický) $\varphi: M \to 2^{X^*}$ minimální konvexně hodnotové usco. Pak

 $\{m \in M | \varphi(m) \text{ je jednobodový a } \varphi \text{ je v bodě } m \text{ usc do } \| \cdot \| \}$

je hustá $G_{\delta} \ v \ M$.

Důkaz

 X^* separabilní, tj. $\{x_k^*, k \in \mathbb{N}\}$ je hustá v $X^*.$

$$A_n := \left\{ m \in M | \forall U \text{ okolí } m : \operatorname{diam} \varphi(U) > \frac{1}{n} \right\}.$$

 $\implies A_n$ je uzavřená, protože $M \backslash A_n$ je otevřená. $M \backslash \bigcup_n A_n$ je množina ze znění.

Ukážeme, že A_n je první kategorie v M.

$$A_n = \bigcup_{k=1}^{\infty} A_{n,k}, \qquad A_{n,k} = \left\{ m \in A_n | \operatorname{dist}(\varphi(m), x_k^*) < \frac{1}{8n} \right\}$$

$$(m \in A_n \implies \varphi(m) \neq \emptyset, \{x_k^*, k \in \mathbb{N}\} \text{ hust} \hat{} \implies \exists k : \operatorname{diam}(\varphi(m), x_n^*) < \frac{1}{8n})$$

Ukážeme, že " $A_{n,k}$ je řídká": $m \in A_{n,k}$ libovolné, U okolí m libovolné π . Zvolme $m^* \in \varphi(m)$, aby $\|m^*-x_k^*\|<\frac{1}{8n}$.

$$m \in A_n \implies \exists z_1, z_2 \in U, z_1^* \in \varphi(z_1), z_2^* \in \varphi(z_2) : ||z_1^* - z_2^*|| > \frac{1}{n}.$$

$$\triangle-\text{nerovnost} \implies \exists z \in \{z_1, z_2\} : \|z^* - m^*\| > \frac{1}{2n} \implies \|z^* - x_k^*\| > \frac{1}{2n} - \frac{1}{8n} > \frac{1}{4n} \implies$$
$$\implies \exists x \in X, \|x\| = 1 : \langle z^* - x_k^*, x \rangle > \frac{1}{4n} \implies \langle z^*, x \rangle > \langle x_k^*, x \rangle + \frac{1}{4n}.$$

"Pak $\exists v \in V \ \forall v^* \in \varphi(v) : \langle v^*, x \rangle > \langle x_k^*, x \rangle + \frac{1}{4n}$." Kdyby ne:

$$\forall v \in V : \varphi(v) \cap \underbrace{\left\{ y^* | \langle y^*, x \rangle \leqslant \langle x_k^*, x \rangle + \frac{1}{4n} \right\}}_{=:Y} \neq \varnothing,$$

ale podobně jako v předpřechozím tvrzení to bude spor s minimalitou:

$$\tilde{(}m') = \begin{cases} \varphi(m') \cap Y, & m' \in V, \\ \varphi(m'), & m' \in M \backslash V. \end{cases}$$

Jako v předpředchozím tvrzení $\implies \tilde{\varphi}$ je konvexně hodnotové usco, $\tilde{\varphi} \subset \varphi \implies (\varphi \min \min \operatorname{aln}i)$ $\tilde{\varphi} = \varphi \implies \forall v \in V : \varphi(v) \subset Y$, ale pro z to neplatí.

$$\Longrightarrow \varphi(v) \subset \left\{ y^* | \langle y^*, x \rangle > \langle x_k^*, x \rangle + \frac{1}{4n} \right\} =: Z \implies$$

$$\Longrightarrow \exists W \text{ okolí } v, W \subset V, \varphi(W) \subset Z \implies W \cap A_{n,k} = \emptyset$$

$$(w \in W \implies \forall w^* \in \varphi(w) : \|w^* - x_k^*\| \geqslant \langle w^* - x_k^*, x \rangle > \frac{1}{4n} \implies \operatorname{dist}(\varphi(w), x_n^*) \geqslant \frac{1}{4n} > \frac{1}{8n}.)$$

Tedy $A_{n,k}$ řídká $\implies A_n$ 1. kategorie (řídká, protože uzavřená).

Věta 2.4

Nechť X je separabilní Banachův prostor. Pak X je Asplundův $\Leftrightarrow X^*$ je separabilní.

Důkaz

" $\Leftarrow$ " Z předchozího tvrzení aplikovaného na ∂f . " $\Longrightarrow$ ": X separabilní a X^* neseparabilní $\Longrightarrow B_{X^*}$ je neseparabilní $\Longrightarrow$ existuje $M_0 \subset B_{X^*}$ nespočetná, že existuje $\varepsilon > 0$ $\forall m_1, m_2 \in M_0, m_1 \neq m_2 \Longrightarrow \|m_1 - m_2\| > \varepsilon$.

 (B_{X^*}, w^*) je kompaktní (Banach–Alaoglu) metrizovatelný (separabilní) prostor $\Longrightarrow \exists M \subset M_0$ nespočetná bez w^* -izolovaných bodů.":

$$\mathcal{U} = \{ U \subset B_{X^*} | U \text{ je } w^*\text{-otevřená (relativně v } B_{X^*}) \land U \cap M_0 \text{ je spočetná} \}.$$

Pak $\mathcal{U}$ je systém otevřených množin v separabilním metrickém prostoru $\Longrightarrow \exists \mathcal{V} \cap M_0 = \bigcup \{V \cap M_0 | V \in \mathcal{V}\}$ je spočetná $\Longrightarrow M_0 \setminus \bigcup \mathcal{U} =: M$ je nespočetná a $\forall U$ w^* -otevřenou: $U \cap M \neq \emptyset \Longrightarrow U \cap M$ je nespočetná $[U \cap M]$ spočetná $\Longrightarrow U \cap M_0$ spočetná $\Longrightarrow U \in \mathcal{U}$.] speciálně M nemá w^* -izolované body.

Tedy každá neprázdná relativně w^* -otevřená podmnožina M má diametr $> \varepsilon$.

$$p(x) := \sup \{\langle x^*, x \rangle | x^* \in M\}, x \in X \implies$$

 $\implies p$ je spojitá konvexní funkce na X (jelikož $M \subset B_{X^*}, p(x) \leq ||x||$, je konvexní, supremum afinních?, spojitá, 1-Lipschitz, supremum 1-Lipschitz).

"p není nikde fréchetovsky diferencovatelná": $x \in X$ libovolné

$$\implies \forall n : \operatorname{diam} \underbrace{\left\{ x^* \in M | \langle x^*, x \rangle > p(x) - \frac{\varepsilon}{3n} \right\}}_{=:Y} > \varepsilon \implies$$

$$\implies \exists x_n^*, y_n^* \in Y : \|x_n^* - y_n^*\| > \varepsilon \implies$$

$$\implies \exists x_n \in X, \|x_n\| = 1 : \langle x_n^* - y_n^*, x_n \rangle > \varepsilon.$$

$$p\left(x+\frac{1}{n}x_n\right)+p\left(x-\frac{1}{n}x_n\right)-2p(x)\geqslant$$

$$\left\langle x_n^*,x+\frac{1}{n}x_n\right\rangle+\left\langle y_n^*,x-\frac{1}{n}x_n\right\rangle-\left\langle x_n^*+y_n^*,x\right\rangle-\frac{2\varepsilon}{3n}=$$

$$=\frac{1}{n}\left\langle x_n^*-y_n^*,x_n\right\rangle-\frac{2\varepsilon}{3n}>\frac{\varepsilon}{n}-\frac{2\varepsilon}{3n}=\frac{\varepsilon}{3n}\Longrightarrow$$

$$\Longrightarrow\frac{\varepsilon}{3}<\frac{p\left(x+\frac{1}{n}x_n\right)+p\left(x-\frac{1}{n}x_n\right)-2p(x)}{\frac{1}{n}}=$$

$$=\frac{p\left(x+\frac{1}{n}x_n\right)-p(x)-u^*\left(\frac{1}{n}x_n\right)}{\frac{1}{n}}-\frac{p\left(x-\frac{1}{n}x_n\right)-p(x)-u^*\left(-\frac{1}{n}x_n\right)}{-\frac{1}{n}}\to0-0=0.\ 4.$$

(p fréchetovsky diferencovatelná v $X, u^* = p_F'$.) Tedy Fréchetova derivace neexistuje.

Například

 $\dim X < \infty \implies X$ Asplundův.

X separabilní reflexivní $\implies X$ Asplundův.

 $l_p, p \in (1, \infty)$ Asplundovy, stejně tak $L_p(0, 1)$.

 c_0 je Asplundův ($c_0^* = l_1$, separabilní).

 l_1 , $\mathcal{C}[0,1]$ nejsou Asplundovy (norma není nikde fréchetovsky diferencovatelná, nebo $l_1^* = l_{\infty}$ a $\mathcal{C}[0,1]^* = \mathcal{M}([0,1])$ jsou neseparabilní).

Věta 2.5

X Banachův prostor. Pak následující je ekvivalentní:

- 1. X je Asplundův.
- 2. Každá ekvivalentní norma na X má alespoň jeden bod fréchetovské-diferencovatelnosti.
- 3. $\forall M \subset X^*, M \neq \emptyset, M \text{ omezen\'a}, \forall \varepsilon > 0 \exists x \in X \exists c \in \mathbb{R} : S_{M,x,c} := \{x^* \in M | x^*(x) > c\}$ je neprázdná a její diametr $\langle \varepsilon, (S_{M,x,c}, jako \text{ slice } krajíc, plátek), w^*-dualicita".$
- 4. $\forall M \subset X^*, M \neq \emptyset, M \text{ omezená}, \forall \varepsilon > 0 \ \exists U \subset X^* \text{ w^*-otevřená}: U \cap M \neq \emptyset$ a $\operatorname{diam}(U \cap M) < \varepsilon$.
- 5. $\forall Y \subset X \ uzav \check{r}en \acute{y} \ pod prostor : Y \ splňuje \ \check{c}tvrt \acute{y} \ bod.$
- 6. $\forall Y \subset X \ \forall M \ Baireův topologický prostor \ \forall \varphi : M \to 2^{Y^*} \ lokálně omezené mini$ $mální usco: <math>\{m \in M | \varphi(m) \ je \ jednobodová \ a \ \varphi \ je \ v \ bodě \ m \ usc \ do \ \|\cdot\| \} \ je \ hustá \ G_{\delta}$ podmnožina M.

- 7. Totéž jako šestý bod pro konvexně hodnotová usco.
- 8. $\forall Y \subset X : Y \text{ je Asplundův.}$
- 9. $\forall Y \subset X \text{ separabiln} i: Y \text{ je Asplund} iv.$

 $D\mathring{u}kaz$ (1. $\Longrightarrow$ 2.)

Triviální, protože ekvivalentní norma je spojitá konvexní funkce.

 $D\mathring{u}kaz$ (2. $\Longrightarrow$ 3.)

Obměna: Nechť neplatí 3.: Mějme $M \subset X^*$ neprázdnou omezenou, $\varepsilon > 0$, že každý (neprázdný) slice M má diametr $> \varepsilon$. BÚNO M je konvexní a symetrická ($M_1 := M \cup (-M)$, potom $slice(M_1) = slice(M) \cup slice(-M)$, ta je alespoň jedna neprázdná, tedy diam $> \varepsilon$, $M_2 := \operatorname{conv}(M_1)$ je konvexní symetrická. Pokud poloprostor protíná M_2 , protíná i M_1 , neboť když $M_1 \subset \{x^* | x^*(x) \le c\}$, tak M_2 také konvexní $\Longrightarrow$ každý slice M_2 má diam $> \varepsilon$).

BÚNO M je w^* -uzavřená (jinak vezmu $\overline{M}^{w^*}$, pokud w^* -otevřený poloprostor protíná $\overline{M}^{w^*}$, protíná i M, tj. i slice $\overline{M}^{w^*}$ má diam $> \varepsilon$).

Tedy BÚNO M je w^* -kompaktní, konvexní, symetrická. $B:=M+B_{X^*}\implies B$ je w^* -kompaktní, konvexní, symetrická, $\|\cdot\|$ -okolí **o**.

$$||x|| = \max\{f(x)|f \in B\}, x \in X.$$

Pak $\| |\cdot| \|$ je ekvivalentní norma na X (B konvexní symetrická $\Longrightarrow$ je to pseudonorma, $B \supset B_{X*} \Longrightarrow \| |\cdot| \| \geqslant \| \cdot \|$, M omezená $\Longrightarrow B$ omezená $\Longrightarrow \| |\cdot| \| \leqslant \text{konst.} \cdot \| \cdot \|$).

Tato norma nemá žádný bod fréchetovské diferencovatelnosti. Použijeme důkaz předchozí věty: stačí ověřit, že každý slice B má diametr $> \varepsilon$.

$$S = \{x^* \in B | x^*(x) > c\} \neq \emptyset$$

$$x_0^* \in S \implies x_0^* = b^* + m^* \ (b^* \in B_{X^*}, \ m^* \in M), \ x_0^*(x) = b^*(x) + m^*(x) \implies$$

$$m^*(x) = x_0^* - b^*(x) > c - b^*(x) \implies$$

$$\implies m^* \in S_{M,x,c-b^*(x)}, \qquad \text{diam } S_{M,x,c-b^*(x)} > \varepsilon \implies$$

$$\implies \exists m_1^*, m_2^* \in S_{M,x,c-b^*(x)} : \|m_1^* - m_2^*\| > \varepsilon \implies$$

$$\implies b^* + m_1^*, b^* + m_2^* \in S$$
(jsou v B a $(b^* + m_1^*)(x) = b^*(x) + m_1^*(x) > b^*(x) + c - b^*(x) = c$).
$$\|(b^* + m_1^*) - (b^* + m_2^*)\| = \|m_1^* - m_2^*\| > \varepsilon.$$

— Důkaz (3. ⇒ 4.) Triviální.

22

 $D\mathring{u}kaz~(4.\implies 5.)$ $Y\subset X$ podprostor, $\pi:X^*\to Y^*,~\pi(x^*)=x^*|_Y,~\pi$ je $w^*\text{-}w^*$ spojité.

 $M\subset Y^*$ neprázdná omezená, $\varepsilon>0,$ hledáme w^* -otevřenou $U\subset Y^*:U\cap M\neq\varnothing,$ diam $U\cap M<\varepsilon.$

BÚNO M je w^* -kompaktní (nahradíme M množinu $\overline{M}^{w^*}$).

 $\exists N \subset X^* \ w^*\text{-kompaktn\'i}, \ \pi(N) = M \ (y^* \in M \ \exists \ x^* \in X^*, \|x^*\| = \|y^*\|, \pi(x^*) = y^*,$ najdeme N_0 omezenou, nahradíme ji $\overline{N_0}^{w^*}$, která je w^* -kompaktn\'i, $\pi(\overline{N_0}^{w^*}) \subseteq \overline{\pi(N_0)}^{w^*} = \overline{M}^{w^*} = M$).

Existuje $\tilde{N} \subset N$ minimální w^* -kompaktní: $\pi(\tilde{N}) = M$ (Zornovo lemma: (N_{α}) řetězec w^* -kompaktních množin, $\pi(N_{\alpha}) = M$, potom $\bigcap_{\alpha} N_{\alpha}$ je w^* -kompaktní množina a $\pi(\bigcap_{\alpha} N_{\alpha}) = M$, neboť $\subset$ je triviální a pro $\supset$: $y^* \in M \Longrightarrow \pi^{-1}(y^*) \cap N_{\alpha} \neq \emptyset$ pro každé α).

Existuje $U \subset \tilde{N}$ relativně w^* -otevřená, $U \neq \emptyset$, diam $U < \varepsilon$. $\tilde{N}$ minimální, $\tilde{N} \setminus U \subsetneq \tilde{N}$ w^* -kompaktní $\implies \pi(\tilde{N} \setminus U) \subsetneq M$ a zároveň $\pi(\tilde{N} \setminus U)$ je w^* -kompaktní

 $\Longrightarrow V:=M\backslash \pi(\tilde{N}\backslash U) \text{ je neprázdná relativně } w^*\text{-otevřená podmnožina } M. \text{ Navíc } V\subset \pi(U) \text{ } [M=\pi(\tilde{N})], \ \|\pi\|\leqslant 1 \implies \operatorname{diam} V\leqslant \operatorname{diam} \pi(U)\leqslant \operatorname{diam} U<\varepsilon.$

$$D\mathring{u}kaz$$
 (5. $\Longrightarrow$ 6.)

 $Y \subset X$ podprostor, $\varphi: M \to 2^{Y^*}$ lokálně omezená minimální usco (do w^*).

$$\{m \in M | |\varphi(m)| = 1 \land \varphi \text{je v bodě } m \text{ usc do } \| \cdot \| \} =$$

$$= \bigcap_{n=1}^{\infty} G_n, \qquad G_n := \left\{ m \in M | \exists U \text{ okolí v } M : \operatorname{diam} \varphi(U) < \frac{1}{n} \right\} =$$

$$= \bigcap_{k=1}^{\infty} G_{n,k}, \qquad G_{n,k} := \left\{ m \in M | \exists U \text{ okolí v } M : \operatorname{diam} \varphi(U) \cap k \cdot B_{Y^*} < \frac{1}{n} \right\}$$

 $G_{n,k}$ jsou otevřená. (Důkaz poslední rovnosti: " $\subset$ " triviální, " $\supset$ ": m vpravo, potom z lokální omezenosti existuje V okolí m a $k_0 \in \mathbb{N}$, že $\varphi(V) \subset k_0 B_{Y^*}$, tedy $m \in G_{n,k_0}$, a když vezmeme U z definice G_{n,k_0} , pak $U \cap V$ funguje pro G_n).

" $G_{n,k}$ je hustá": Mějme $m \in M$, U otevřené okolí m:

$$\varphi(m) \cap k \cdot B_{Y^*} = \varnothing \stackrel{\varphi \text{ je usc}}{\Longrightarrow} \exists \tilde{U} \text{ okoli } m : \varphi(\tilde{U}) \cap k \cdot B_{Y^*} = \varnothing \implies \tilde{U} \subset G_{n,k};$$

 $\varphi(m) \cap k \cdot B_{Y^*} \neq \emptyset \implies \exists w^*$ -otevřené $H \subset Y^* : H \cap \varphi(U) \cap k \cdot B_{Y^*} \neq \emptyset$ má diam $< \varepsilon$,

 $\stackrel{\varphi \text{ je usc}}{\Longrightarrow} \exists V \subset U \text{ otevřené obsahující } M \colon \varphi(V) \subset H. \text{ Pak } \varphi(V) \cap k \cdot B_{Y^*} = \varphi(V) \cap H \cap k \cdot B_{Y^*} \subset \varphi(U) \cap H \cap k \cdot B_{Y^*} \text{ a to má diam } < \varepsilon. \implies m' \in G_{n,k}.$

 $D\mathring{u}kaz$ (6. $\Longrightarrow$ 7.)

 $Y \subset X$ podprostor, M Baireův topologický prostor $\varphi: M \to 2^{Y^*}$ minimální konvexně hodnotové usco. Necht $\psi: M \to 2^{Y^*}$ je minimální usco, $\psi \subset \varphi$. Pak víme, že $\forall m \in M: \varphi(m) = \overline{\operatorname{conv}}^{w^*} \psi(m)$. Speciálně $|\varphi(m)| = 1 \Leftrightarrow |\psi(m)| = 1$.

Navíc (v bodech jednohodnotnosti)? φ je v m usc do $\|\cdot\| \Leftrightarrow \psi$ je v m usc do $\|\cdot\|$

$$\Leftrightarrow \forall \varepsilon > 0 \; \exists U \; \text{okoli} \; m : \psi(U) \subset \psi(m) + \varepsilon \cdot B_{Y^*}$$

a to samé pro φ . " $\varphi(m) = \psi(m)$ ": $m' \in U$:

$$\varphi(m') \subset \psi(m) + \varepsilon \cdot B_{Y^*} \implies \psi(m') \subset \psi(m) + \varepsilon \cdot B_{Y^*} \implies \varphi(m') \subset \psi(m) + \varepsilon \cdot B_{Y^*}$$

 $D\mathring{u}kaz$ (7. $\Longrightarrow$ 8.)

 $Y \subset X$, $U \subset Y$ otevřená konvexní, $f: U \to \mathbb{R}$ spojitá konvexní. Pak $\partial f: U \to 2^{Y^*}$ je minimální konvexně hodnotové usco. $\Longrightarrow$ z 7. je ta množina hustá G_δ v U, a je to přesně množina bodů fréchetovské diferencovatelnosti.

 $D\mathring{u}kaz$ (8. $\Longrightarrow$ 9.) Triviální.

 $D\mathring{u}kaz (9. \implies 1.)$

Obměnou. Nechť X není Asplundův $\Longrightarrow \exists U \subset X$ otevřená konvexní $\exists f: U \to \mathbb{R}$ spojitá konvexní, že množina bodů fréchetovské diferencovatelnosti není hustá v U.

$$G_n(f) := \left\{ x \in U | \exists \delta > 0 : \sup_{\|y\|=1} \frac{f(x+\delta y) + f(x-\delta y) - 2f(x)}{\delta} < \frac{1}{n} \right\}.$$

"Pak $\bigcap_n G_n(f)$ je množina bodů fréchetovské diferencovatelnosti.":

$$\underset{}{\text{"}}: x^* = f_F'(x) \implies \lim_{h \to \mathbf{0}} \frac{f(x+h) - f(x) - x^*(h)}{\|h\|} = 0 \implies \\
\implies \exists \delta > 0 \ \forall h \neq 0, \|h\| \leqslant \delta : \left| \frac{f(x+h) - f(x) - x^*(h)}{\|h\|} \right| < \frac{1}{2n} \implies \\
\implies \frac{f(x+h) - f(x) - x^*(h)}{\|h\|} < \frac{1}{2n} \land \frac{f(x-h) - f(x) + x^*(h)}{\|h\|} < \frac{1}{2n} \implies \\
\implies \frac{f(x+h) + f(x-h) - 2f(x)}{\|h\|} < \frac{1}{n}.$$

"⊆": Ta podmínka znamená (kdyby supremum prázdné, pak $||y|| \leq 1$)

$$\lim_{h \to \mathbf{0}} \frac{f(x+h) + f(x-h) - 2f(x)}{\|h\|} = 0.$$

$$0 \leftarrow \frac{f(x+\delta y) + f(x-\delta y) - 2f(x)}{\delta} = \frac{f(x+\delta y) - f(x)}{\delta} - \frac{f(x-\delta y) - f(x)}{-\delta}$$

f je konvexní a výrazy výše jsou tak neklesající v δ , tedy

$$\partial_y^+ f(x) = \lim_{\delta \to 0_+} \frac{f(x + \delta y) - f(x)}{\delta} \wedge \partial_{-y} f(x) = \lim_{\delta \to 0_+} \frac{f(x - \delta y) - f(x)}{\delta} \implies$$

 $\implies \partial_y^+ f(x) = -\partial_{-y}^+ f(x) \implies$ existuje Gateauxova derivace. Navíc limity jsou stejnoměrné, tedy existuje i Fréchetova derivace.

" $G_n(f)$ je otevřená": f je lokálně lipschitzovská, $x \in G_n(X)$, f je L-Lipschitzovská na $B(x,r) \subset U$:

$$\left| \underbrace{\frac{f(x'+\delta y) + f(x-\delta y) - 2f(x)}{\delta}}_{\leqslant c + \frac{4L\eta}{\delta}} - \underbrace{\frac{f(x+\delta y) + f(x-\delta y) - 2f(x)}{\delta}}_{\leqslant -L} \right| \leqslant \frac{4L}{\delta} \|x - x'\|$$

Důkaz (9. $\Longrightarrow$ 1. pokračování)

 $\bigcap_{n} G_{n}(x) \text{ není hustá v } U \stackrel{Baire}{\Longrightarrow} \exists m : G_{m}(x) \text{ není v } U \implies \exists \varnothing \neq V \subset U \text{ otevřená:} V \cap G_{m}(x) = \varnothing. \ x_{1} \in V \implies \exists y_{1,j}, j \in \mathbb{N} : \|y_{1,j}\| = 1 \text{ a}$

$$\forall \delta > 0 \ \frac{\sup_{j} f(x_1 + \delta y_{1,j}) + f(x_1 - \delta y_{1,j}) - 2f(x_1)}{\delta} \geqslant \frac{1}{2m}.$$

$$F_1 := \overline{\text{LO}} \left\{ x_1, y_{1,j}, j \in \mathbb{N} \right\},\,$$

pak F_1 je separabilní, $F_1 \cap V \neq \emptyset$.

Pokud máme F_k separabilní, $F_k \cap V \neq \emptyset$. Potom $\{x_{k,p}, p \in \mathbb{N}\}$ ustá v $F_k \cap V$. $x_{k,p} \in V$, potom $\exists y_{k,p,j}, j \in \mathbb{N} : ||y_{k,p,j}|| = 1$.

$$\forall \delta > 0 : \sup_{j} \frac{f(x_{k,p} + \delta y_{k,p,j}) + f(x_{k,p} - \delta y_{k,p,j}) - 2f(x_{k,p})}{\delta} \geqslant \frac{1}{2m}.$$

$$F_{k+1} = \overline{\mathrm{LO}}(F_k \cup \{y_{k,p,j}, p, j \in \mathbb{N}\})$$

 $F=\overline{\bigcup F_n}$ je separabilní. $\{x_{k,p},k,p\in\mathbb{N}\}$ je hustá v $F\cap V$. $x_{k,p}\notin G_{2m}(f|_{F\cap U})\implies G_{2m}(f|_{F\cap u})\cap V=\varnothing$.

 $\implies f|_{F\cap U}$ není fréchetovsky diferencovatelná v žádném bodě $F\cap V\implies F$ není Asplundův. $\hfill\Box$

Důsledek

X Asplundův $\Leftrightarrow \forall Y \subset X$ separabilní: Y^* separabilní.

 $D\mathring{u}kaz$

Předchozí věta 1. ⇔ 9. a předchozí tvrzení.

Důsledek

Podprostor Asplundova prostoru je Asplundův.

 $D\mathring{u}kaz$

Předchozí věta 1. $\implies$ 8..

Kvocient Asplundova prostoru je Asplundův.

 $D\mathring{u}kaz$

X Asplundův, $q:X\to Y$ kvocient, $q^*:Y^*\to X^*$ je izometrické (izomorfní) vnoření a w^* - w^* homeomorfní. Pak použijeme předchozí větu 1. $\Leftrightarrow$ 4..

$Nap \check{r} iklad$

Reflexivní prostory jsou Asplundovy. (X reflexivní, $Y \subset X$ separabilní $\implies Y$ reflexivní, Y^* separabilní.)

 $C_0(\Gamma)$ je Asplundův pro každé Γ . $(Y \subset C_0(\Gamma)$ separabilní, existuje (y_n) hustá v Y, Spt y_t spočetná $\forall n \implies U_n Spt y_n$ spočetná $\Longrightarrow \exists \Gamma' \subset \Gamma$ spočetná $\forall y \in Y : y|_{\Gamma \setminus \Gamma'} \equiv 0 \Longrightarrow$ " $Y \subset C_0(\Gamma')$ " $C_0(\Gamma')^* = l_1(\Gamma)$ separabilní $\Longrightarrow C_0(\Gamma')$ Asplundův $\Longrightarrow Y$ je Asplundův $\Longrightarrow c_0(\Gamma)$ je Asplundův.)

Definice 2.2 (Řídce rozložný (scattered))

K je scattered, když každá neprázdná podmnožina K má izolovaný bod.

Věta 2.6

C(K) je Asplundův $\Leftrightarrow K$ je scattered (řídce rozložný).

Důkaz (Jiný "⇒")

S použitím předchozí věty (bod 4.): $K \hookrightarrow (C(K)^*, w^*)$ homeomorfně $(x \mapsto \delta_x := f \mapsto f(x))$ navíc $x \neq y \implies \|\delta_x - \delta_y\| = 2$.

 $\varnothing \neq A \subset K \implies \delta(A) \subset C(K)^*$ omezená množina. Pokud C(K) je Asplundův, pak (předchozí věta) $\exists U \subset C(K)^*$ w^* -otevřená: $U \cap \delta(A) \neq \varnothing$ diam $U \cap \delta(A) < 1 \implies U \cap \delta(A)$ je jediný bod δ_x . Toto x je izolovaný bod A.

 $D\mathring{u}kaz$

" $\Longrightarrow$ ": K není scattered $\Longrightarrow \exists A \subset K$ neprázdná bez izolovaných bodů $\Longrightarrow L := \overline{A}$ také nemá izolované body. Tedy L je kompakt bez izolovaných bodů $\Longrightarrow C(L)$ není Asplundův, protože norma na C(L) nemá žádný bod fréchetovské diferencovatelnosti. Navíc C(L) je kvocient C(K) $(q:C(K)\to C(L), q(f)=f|_L$ je na díky Tietzeho větě). Z předchozího důsledku C(K) také není Asplundův.

Dobře definované, neboť $||x_n||_{\infty} \leq 1$. h je spojité zobrazení $(\forall n \in \mathbb{N} : k \mapsto h(k)(n)x_n(k)$ spojité na K). L := h(K) je kompakt. L je také metrizovatelný $(L \subset [-1, 1]^{\mathbb{N}}$ a tento součin je metrizovatelný).

"Dále je L scattered": $F \subset L$ neprázdná uzavřená, najdeme $H \subset K$ kompaktní minimální, že h(H) = F $(l \in L \dots k_l \in K, h(k_l) = l; H_0 := \overline{\{k_l, l \in F\}} \implies h(H_0) = F$, nebot $\supset$ jasné a $h(H_0) \subseteq \overline{h(\{k_l, l \in F\})} = \overline{F} = F$; dále použijeme Zornovo lemma.)

K scattered $\Longrightarrow \exists k \in H$ izolovaný bod. Pak h(k) je izolovaný bod F ($H \setminus \{k\} \subsetneq H$ uzavřená $\Longrightarrow h(H \setminus \{k\}) \subsetneq F$ a je uzavřená jako spojitý obraz kompaktu $\Longrightarrow h(H \setminus \{k\}) = F \setminus \{h(k)\}$ uzavřená $\Longrightarrow h(k)$ je izolovaný).

L je metrizovatelný a scattered $\implies$ spočetný. $L^{(0)} = L$, $L^{\alpha+1} = (L^{\alpha})'$ (hromadné body $L^{(\alpha)}$, tj. odstraníme izolované body). A pro limitní ordinál λ : $L^{(\lambda)} = \bigcap_{\alpha < \lambda} L^{(\alpha)}$. Vždy platí $\exists L^{(\alpha+1)} = L^{(\alpha)}$. Tedy L scattered $\Leftrightarrow \exists \alpha : L^{(\alpha)} = \emptyset$.

 $L^{(\alpha)}$ je vždy uzavřená množina $(L\backslash L^{(\alpha)}$ je otevřená, $L\backslash L^{\beta}\supset L\backslash L^{(\alpha)})$ $\alpha<\beta\implies L^{(\beta)}\subset L^{(\alpha)}.$

$$L \setminus L^{\omega_1} = \bigcup_{\alpha < \omega_1} (L \setminus L^{(\alpha)}) \implies \exists C \subset [0, \omega_1) : L \setminus L^{(\omega_1)} = \bigcup_{\alpha \in C} (L \setminus L^{(\alpha)}).$$
$$\exists \beta < \omega_1 \ \forall \alpha \in C : \alpha < \beta \implies L \setminus L^{(\omega_1)} = L \setminus L^{(\beta)},$$

neboli $L^{(\beta)} = L^{\omega_1}$, tedy i $L^{(\beta)} = L^{(\beta+1)}$. L scattered $\Longrightarrow L^{(\beta)} = \varnothing \Longrightarrow L = \bigcup_{\alpha < \beta} \left(L^{(\alpha)} \backslash L^{(\alpha+1)} \right)$, což jsou spočetné body $L^{(\alpha)}$, a tech je spočetně mnoho. Spočetné sjednocení spočetných množin je spočetná.

Tedy L je spočetný. Dále $C(L)^* = \mathcal{M}(L) = l_1(L) = l_1$ separabilní. Izometricky $C(L) \subset C(K)$ $(h: K \xrightarrow{\text{na}} L \text{ spojité}, f \in C(L) \mapsto f \circ h \in C(K)$, toto je izometrické lineární vnoření, $||f \circ h||_{\infty} = \sup_{k \in K} |f(h(k))| = \sup_{l \in L} |f(l)| = ||f||_{\infty}$).

 $\forall n: X_n \in \text{obraz } C(L) \text{ v } C(K), \ h(k) = \{x_n(k)\}_{n=1}^{\infty}, \ \pi_n = \pi_n|_L \circ h, \ \pi_n|_L : [-1,1]^{\mathcal{N}} \to [-1,1] \text{ projekce na } n\text{-tou složku a ta je spojitá.}$

 $\Longrightarrow X \subset C(L) \Longrightarrow X^*$ separabilní (C(L) uzavřená v $C(K), C(L)^* \to X^*$ aneb ze separabilního do separabilního, $\varphi \mapsto \varphi|_X$ je na z Hahnovy–Banachovy věty).

3 Fragmentovanost, slabé Asplundovy prostory, atp.

Definice 3.1 (Fragmentovaný metrikou)

Nechť (T,τ) je topologický prostor a ϱ je nějaká metrika na T. Říkáme, že (T,τ) je fragmentovaný metrikou ϱ , pokud

$$\forall \varnothing \neq A \subset T \ \forall \varepsilon > 0 \ \exists U \subset T \ \tau - \text{otev\check{r}en\'a} : U \cap A \neq \varnothing \wedge \text{diam}_{\varrho}(U \cap A) < \varepsilon.$$

Poznámka

X je Asplundův $\Leftrightarrow$ omezené množiny v (X^*, w^*) jsou fragmentované normou.

Příklad

Topologický prostor T je scattered $\Leftrightarrow T$ je fragmentovaný diskrétní metrikou.

Tvrzení 3.1

Y topologický prostor fragmentovaný metrikou ϱ , B Baireův topologický prostor a $\varphi: B \to 2^Y$ minimální usco. Potom

$$\exists G \subset B \ \textit{hust\'a} \ G_{\delta} \ \forall b \in G : |\varphi(b)| = 1 \land \varphi \ \textit{je} \ \textit{v} \ \textit{bod\'e} \ \textit{b} \ \textit{usc} \ \textit{do} \ (Y, \varrho).$$

Důkaz

$$G_n:=\left\{b\in B|\exists U \text{ okolí } b: \operatorname{diam}_{\varrho}\varphi(U)<\frac{1}{n}\right\} \implies G_n\subset B \text{ otevřená}.$$

 $G=\bigcap_n G_n$ má ty vlastnosti, je $G_\delta,$ zbývá hustota: B Baireův, tedy stačí ukázat, že " $\forall n:G_n$ je hustá":

Zafixujme $n \in \mathbb{N}, V \subset B$ neprázdná otevřená

$$\varphi(V) \neq \emptyset \implies \exists W \subset Y \text{ otevřená} : W \cap \varphi(V) \neq \emptyset \wedge \operatorname{diam}_{\varrho}(W \cap \varphi(V)) < \frac{1}{n}.$$

Pak $\exists b \in V : \varphi(b) \subset W$ (kdyby ne, pak $\psi(b) = \varphi(b)$, pokud $b \in B \setminus V$ a $\varphi(b) \setminus W$ pro $b \in V$ je usco obsažené v minimálním φ , tedy $\varphi = \psi \implies \forall b \in V : \varphi(b) \cap = \varnothing \implies \varphi(V) \cap W = \varnothing$. 4.)

$$\varphi$$
 je usc, tudíž $\exists U$ okolí $b, U \subset V \colon \varphi(U) \subset W$. Pak $\varphi(U) \subset W \cap \varphi(V) \implies \operatorname{diam}_{\varrho} \varphi(U) < \frac{1}{n} \implies b \in G_n \cap V$. Tedy $V \cap G_n \neq \emptyset$, tedy G_n hustá.

Věta 3.2

- X Banachův prostor. Uvažme následující vlastnosti:
  - 1 (X^*, w^*) je fragmentovaný nějakou metrikou;
  - 1' (B_{X*}, w^*) je fragmentovaný nějakou metrikou;
  - 2 $\forall B \ Baireův \ topologický \ prostor \ \forall \varphi: B \rightarrow 2^{X^*} \ minimální \ usco, \ \exists G \subset B \ hustá \ G_{\delta}: \ \forall b \in G: |\varphi(b)| = 1;$
  - 2' je totéž jako 2. pro B úplný metrický prostor;
  - 3 je totéž jako 2'. (včetně B úplný metrický prostor) pro $d(B) \leq d(X)$;
  - 4 X je slabě Asplundův;
  - 5 $\forall M$ úplný metrický prostor $\forall \varphi: M \rightarrow 2^{X^*}$ minimální usco: $\{m \in M | |\varphi(m)| = 1\}$ je hustá v M;
  - 5' je totéž jako 5. (včetně B úplný metrický prostor) pro $d(M) \leq d(X)$;
  - 6 X je GDS.

 $Pak\ plati\ 1.\Leftrightarrow 1'.\ ("\Longrightarrow ": triviální, "\Leftarrow ": snadné); 1'.\Longrightarrow 2.\ (předchozí tvrzení); 2.\Leftrightarrow 2'.\ ("\Longrightarrow ": triviální, "\Leftarrow ": nebude - Choba-Verderov?); 2'.\Longrightarrow 3.\ (triviální); 3.\Longrightarrow 5'.\ (triviální); 5.\Leftrightarrow 5'.\ ("\Longrightarrow "triviální, "\Leftarrow ": nebude - Mooretali?) 3.\Longrightarrow 4.$ $a\ 5'.\Longrightarrow 6.\ (aplikací\ na\ \partial f); 4.\Longrightarrow 6.\ (triviální).$

Věta 3.3

X kompaktní nebo úplně metrizovatelný, Y kompaktní, $f: X \times Y \to \mathbb{R}$ odděleně spojitá^a. Potom $\exists A \subset X$ hustá G_{δ} , že f je spojitá v každém bodě $A \times Y$.

 $a \forall y \in Y : x \mapsto f(x,y)$ spojitá na X a $\forall x \in X : y \mapsto f(x,y)$ spojitá na Y

$D\mathring{u}kaz$

I. Pro $\varepsilon > 0$ označme $\Omega_{\varepsilon} := \{(x,y) \in X \times Y | \exists \text{ okolí bodu } (x,y) : \text{diam } f(U) \leq \varepsilon \}$, ta je otevřená v $X \times Y$, a označme $A_{\varepsilon} := \{x \in X | \{x\} \times Y \subset \Omega_{\varepsilon} \}$, a ta je otevřená v X.

Fixujeme $\varepsilon > 0$, $U \subset X$ neprázdná otevřená. Chceme: " $U \cap A_{\varepsilon} \neq \emptyset$ ": sporem. Nechť $U \cap A_{\varepsilon} = \emptyset$. $p: X \times Y \to X$ projekce (p(x,y) = x), pak $U \subset p(X \times Y \setminus \Omega_{\varepsilon})$ najdeme $F \subset X \times Y \setminus \Omega_{\varepsilon}$ minimální uzavřenou, že $U \subset p(F)$.

- II. Platí (*): $\forall (x_0, y_0) \in F \ \forall V \text{ okolí } x_0 \ \forall W \text{ okolí } y_0$: $\exists u \in V \ \exists v, w \in W, (u, w) \in F : |f(u, v) f(u, w)| \geqslant \frac{\varepsilon}{6}.$
- III. Zvolíme (indukcí) $x_i \in U$, $y_i, z_i \in Y$ tak, aby platilo:
- 1. $(x_i, z_i) \in F$;
- 2. $|f(x_j, y_i) f(x_i, y_i)| < \frac{\varepsilon}{18}$, pro i < j;
- 3. $|f(x_i, y_j) f(x_i, z_i)| < \frac{\varepsilon}{18}$, pro i < j;
- 4. $|f(x_i, z_j) f(x_i, z_i)| < \frac{\varepsilon}{18}$, pro i < j;
- 5. $|f(x_i, y_i) f(x_i, z_i)| \ge \frac{\varepsilon}{6}$.

 $x_0 \in U$ libovolné, $(x_0, y_0) \in F$ $(U \subset p(F))$. (*) na V = U, W = Y, x_1, y_1, z_1 (tak aby platili 1., 5.)

Mějme $x_1, \ldots, x_n, y_1, \ldots, y_n, z_1, \ldots, z_n$ splňující (1.–5.)

$$V_{n+1} = U \cap \left\{ x \in X \middle| |f(x, y_i) - f(x_i, y_i)| < \frac{\varepsilon}{18}, i \leqslant n \right\}$$

$$W_{n+1} := \left\{ w \in Y \middle| |f(x_i, w) - f(x_i, z_i)| < \frac{\varepsilon}{18}, i \leqslant n \right\}$$

otevřené, díky oddělené spojitosti. $x_n \in V_{n+1}, z_n \in W_{n+1}$ (z indukčních předpokladů) $\Longrightarrow x_{n+1}, y_{n+1}, z_{n+1}$. Z (*) plyne 1. a 5., z $x_{n+1} \in V_{n+1}$ plyne 2. a z $y_{n+1}, z_{n+1} \in W_{n+1}$ plyne 3. a 4.

IV.
$$i \neq j \implies |f(x_i, y_j) - f(x_j, y_i)| =$$

$$= |f(x_i, y_j) - f(x_i, z_i) + f(x_i, z_i) - f(x_i, y_i) + f(x_i, y_i) - f(x_j, y_i)| > \frac{\varepsilon}{6} - \frac{\varepsilon}{18} - \frac{\varepsilon}{18} = \frac{\varepsilon}{18}.$$

 $F_{x_0,y_0}(x,y) = |f(x_0,y) - f(x,y_0)|$ je spojitá pro každé $(x_0,y_0) \in X \times Y$ posloupnost (x_i,y_i) má hromadný bod v $X \times Y$, označme ho (a,b) (X kompaktní $\Longrightarrow X \times Y$ kompaktní, X úplný metrický, můžeme zabezpečit, že (x_i) konverguje, stačí aby diam $V_n \to 0$).

$$\frac{\varepsilon}{18} \le |f(x_i, y_j) - f(x_j, y_i)| \to |f(a, y_j) - f(x_j, b)| \to |f(a, b) - f(a, b)| = 0.4.$$

Důsledek

E Banachův prostor, $\varnothing \neq K \subset E$ slabě kompaktní. Pak id : $(K,w) \to (K,\|\cdot\|)$ má bod spojitosti.

 $D\mathring{u}kaz$

 $f:(K,w)\times(B_{E^*},w^*)\to\mathbb{R},\ f(x,x^*)=x^*(x).\ f$ je odděleně spojité. Z předchozí věty $\exists x\in K:\ f$ je spojitá v každém bodě $\{x\}\in B+E^*$. Ukážeme, že id je spojitá $(w\to\|\cdot\|)$ v bodě x.

$$\varepsilon>0 \ \forall x^* \in B_{E^*} \ \exists U_{x^*} \ w\text{-okolí} \ x \ (\text{v}\ K) \ \exists V_{x^*} \ w^*\text{-okolí} \ x^* \ (\text{v}\ B_{E^*}):$$

$$f(U_{x^*} \times V_{x^*}) \subset B(x^*(x), \varepsilon).$$

 V_{x^*} $(x^* \in B_{E^*})$ je otevřené pokrytí $B_{E^*} \implies$ existují $x_1^*, \dots, x_n^* \in B_{E^*} : B_{E^*} = \bigcup_{i=1}^n V_{x_i^*}$.

$$U := \bigcap_{i=1}^n U_{x_i^*}$$
 je w-okolí x (v K).

$$y \in U, x^* \in B_{E^*} \implies \exists k : x^* \in U_{x_L^*} : |x^*(y - x)| = |x^*(y) - x^*(x)| \le 1$$

$$\leq |x^*(y) - x_k^*(x)| + |x_k^*(x) - x^*(x)| < \varepsilon + \varepsilon = 2\varepsilon \implies ||y - x|| \leq 2\varepsilon$$

Důsledek

E Banachův prostor, $K \subset E$ slabě kompaktní $\implies (K, w)$ je fragmentovaný normou.

 $D\mathring{u}kaz$

 $\emptyset \neq F \subset K$ slabě uzavřená, $\varepsilon > 0$. Potom z předchozího důsledku $\exists x \in F : id : (F, w) \rightarrow (F, \|\cdot\|)$ je spojitá v bodě $x \implies \exists U$ slabé okolí $x : diam(U \cap F) < \varepsilon$.

Definice 3.2

X Banachův prostor patří do třídy $\tilde{\mathcal{F}}$, pokud (B_{X^*}, w^*) je fragmentovaná nějakou metrikou.

Poznámka

- $X \in \tilde{\mathcal{F}} \implies X$ je slabě Asplundův (viz věta a tvrzení ze začátku kapitoly);
- X je Asplundův $\implies X \in \tilde{\mathcal{F}}$ ((B_{X^*}, w^*) je fragmentovaná normou);
- X separabilní $\Longrightarrow (B_{X^*}, w^*)$ je metrizovatelná, ? fragmentovaná $\Longrightarrow X \in \tilde{\mathcal{F}}$;
- X je WCG (slabě kompaktně generovaný), tj. $\exists K \subset X$ slabě kompaktní: $\overline{\text{LO}}K = X$, potom je $X \in \tilde{\mathcal{F}}$.

Definice 3.3

Kompakt K je Eberleinův, pokud existuje X Banachův, že $L \subset X$, že K je homeomorfní (L,w).

Poznámka

Z předchozího důsledku plyne, že Eberleinův kompakt je fragmentovaný nějakou metrikou.

Tvrzení 3.4

 $X\ WCG \implies (B_{X^*,w^*})\ je\ Eberleinův.\ K\ Eberleinův \Leftrightarrow C(K)\ je\ WCG.$

 $D\mathring{u}kaz$

X WCG $\Longrightarrow \exists K \subset X$ slabě kompaktní, $\overline{\text{LO}}K = X$. $T: X^* \to C(K, w)$, $T(x^*) = x^*|_K \Longrightarrow T$ je omezený lineární operátor, je prostý a je $w^* \to \tau_p$ spojité $\Longrightarrow T$ zobrazuje homeomorfně do $(C(K), \tau_p)$, a to na omezenou množinu.

Eberlein-Šmulian-Gretherdiech ... ten obraz je i slabě kompaktní $\implies (B_{X^*}, w^*)$ je Eberleinův, ale $K \hookrightarrow (B_{C(K)^*}, w^*) \implies K$ Eberleinův.

Obráceně K Eberleinův $\implies C(K)$ je WCG ... Stone Weierstrass.

Například

WCG prostoty jsou například: reflexivní prostory $(K = B_X)$, separabilní prostory $(\{x_n\} \text{ hustá v } B_X, K = \{\mathbf{o}\} \cup \{\frac{x_n}{n}, n \in \mathbb{N}\}), C_0(\Gamma)$ pro Γ libovolné $(K = \{e_\gamma, \gamma \in \Gamma\} \cup \{0\}), L_1(\mu)$ pro konečnou míru μ $(K = B_{L_2(\mu)}, \text{ nebo } K = B_{L_{\infty}}(\mu)).$

Tvrzení 3.5

1)
$$X \in \tilde{\mathcal{F}}, Y \subset X \implies Y \in \tilde{\mathcal{F}}.$$
 2) $X \in \tilde{\mathcal{F}}, T \in \mathcal{L}(X,Y), \overline{TX} = Y \implies Y \in \tilde{\mathcal{F}}.$

 $D\mathring{u}kaz$

Důkaz prvního bodu odložíme, druhý bod: $T: X \to Y$, $\overline{TX} = Y$. Uvažme $T^*: Y^* \to X^*$. To je w^* - w^* spojitý. Navíc "je prostý": $T^*y^* = 0 \implies y^* \circ T = 0 \implies y^*|_{TX} = 0 \implies y^* = 0$. Tedy T^* zobrazuje (B_{Y^*}, w^*) homeomorfně na podmnožinu $(\|T\|B_{X^*}, w^*)$.

Poznámka (Není známo, zda podprostor slabě Asplundova prostoru je slabě Asplundův.) Také není známo, zda druhý bod platí pro slabě Asplundovy prostory (je známo, že kvocient slabě Asplundův prostor je slabě Asplundův).

Dusledek

X Asplundův, $T: X \to Y$, $\overline{TX} = Y \implies Y \in \tilde{\mathcal{F}}$.

Definice 3.4 (Asplundovsky generované prostory (AG, GSG))

Prostory Y, pro které $\exists X$ Asplundův a $\exists T: X \to Y: \overline{TX} = Y$, se nazývají asplundovsky generované (AG), někdy též GSG (Grothediech–Šmulian generated).

Definice 3.5

X Banachův prostor, $A \subset X$ je Asplundova množina, pokud: $A \neq \emptyset$, A omezená, $\forall M \subset A$ spočetnou je $(X^*, \|\cdot\|_M)$ separabilní, kde $\|x^*\|_M = \sup_{x \in M} |x^*(x)|$ jsou pseudonormy.

Poznámka

Xje Asplundův
v $\Leftrightarrow B_X$ je Asplundova množina. A Asplundova
  $\Longrightarrow \ \overline{\rm aco}A$ je Asplundova.

Důkaz (První)

" $\Leftarrow$ ": $Y \subset X$ separabilní, $M \subset B_Y$ spočetná, potom " $\|\cdot\|_M = \|\cdot\|_{Y^*}$ ", $\|x^*\|_M = \|x^*|_Y\|$ $\Longrightarrow M \subset B_X$ spočetná, potom $Y = \overline{\mathrm{LO}}M$ je separabilní, Y^* je separabilní a $\|\cdot\|_M \leqslant \|\cdot\|_{B_Y}$, a tedy $(Y^*, \|\cdot\|_M)$ je separabilní.

Důkaz (Druhý)

 $\|\cdot\|_{\overline{\mathrm{aco}}M} = \|\cdot\|_M$, $M \subset \overline{\mathrm{aco}}A$ spočetná $\Longrightarrow \exists N \subset A$ spočetná: $M \subset \overline{\mathrm{aco}}N$. Na konci ukážeme, že X je AG $\Leftrightarrow$ existuje $A \subset X$ Asplundův, že $\overline{\mathrm{LO}}A = X$.

Důsledek

Banachův prostor X je WCG $\Leftrightarrow \exists Y$ reflexivní $T: Y \to X, \overline{TY} = X$.

Důkaz

" $\Leftarrow$ ": Y reflexivní $\Longrightarrow$: B_Y je slabě kompaktní $T: Y \to X$ omezený $\Longrightarrow$ T je w-w spojitý ($x^* \in X^* \Longrightarrow x^* \circ T$ je w-spojitý, ale to je jasné, je to prvek Y^*). Tedy $K = T(B_Y)$ je slabě kompaktní a $\overline{\mathrm{LO}}K = X$.

" $\Longrightarrow$ " X je WCG, potom existuje $K \subset X$ slabě kompaktní $\overline{\operatorname{LO} K} = X$. BÚNO K je absolutně konvexní (z Kreinovy věty máme, že $\overline{\operatorname{aco}}K$ je slabě kompaktní). Provedu to konstrukcí. Mám $Y, T: Y \to X$. Z bodu 2 konstrukce máme $T(B_Y) \supset K \Longrightarrow \overline{TY} = X$, z bodu 5 pak Y je reflexivní.

Důsledek

Banachův prostor X je AG $\Leftrightarrow \exists A \subset X$ Asplundova: $\overline{\text{LO}}A = X$.

$D\mathring{u}kaz$

" — " $A \subset X$ Asplundova, $\overline{\text{LO}}A = X$. BÚNO A absolutně konvexní ($\overline{\text{aco}}A$ je Asplundova), provedeme tu konstrukci: $Y, T: Y \to X$. Z bodu 2 je $\overline{TY} = X$ a z bodu 6 je Y Asplundův. Tedy X je AG.

" $\Longrightarrow$ " X je $\overline{AG}$ $\Longrightarrow$ $\exists Y$ Asplundův $\exists T: Y \to X$ $\overline{TY} = X$. Pak $A := T(B_Y)$ je Asplundova a $\overline{LO}A = X$. $C \subset A$ spočetná $\Longrightarrow$ $\exists D \subset B_Y$ spočetná, že T(D) = C. $Y_0 := \overline{LO}D$ je separabilní podprostor Y $\Longrightarrow$ Y_0^* je separabilní.

Z toho plyne, že $(X^*, \|\cdot\|_C)$ je separabilní. $T^*: X^* \to Y^*$ je prosté $(T^*x^* = x^* \circ T, T^*x^* = 0 \implies x^* \circ T = 0 \implies x^*|_{TY} = 0 \implies x^* = 0)$.

$$||x^*||_C = \sup_{x \in C} |x^*(x)| = \sup_{y \in D} |x^*(Ty)| = \sup_{y \in D} |T^*x^*(y)| = ||T^*x^*||_D \le$$

$$\leq ||T^*x^*||_{B_{Y_0}} = ||T^*x^*|_{Y_0}||_{Y_0^*}.$$

 $(Y_0^*$ separabilní $\Longrightarrow (Y^*,\|\cdot\|_{B_{Y^0}})$ je separabilní $\Longrightarrow (T^*x^*,\|\cdot\|_{B_{Y_0}})$ je separabilní $\Longrightarrow (T^*$ prosté) $(X^*,\|\cdot\|_C)$ je separabilní.)

Definice 3.6 (Radonův–Nikodymův (RN) prostor)

Kompaktní prostor K je Radonův–Nikodymův, pokud existuje X Asplundův, že K je homeomorfní podmnožině (X^*, w^*) .

Poznámka

Kompakt K je RN $\Leftrightarrow$ K je fragmenovaný nějakou lsc metrikou na K.

$D\mathring{u}kaz$

" $\Longrightarrow$ " Z charakterizace Asplundových prostorů víme, že omezené podmnožiny (X^*, w^*) jsou fragmentované normou a $\|\cdot\|$ je w^* -lsc. " $\Longleftarrow$ " netriviální (Namioka)

Kompaktní K je Eberleinův $\implies K$ je RN $\stackrel{\text{výše}}{\Longrightarrow} K$ fragmentovaný.

 $D\mathring{u}kaz$

K Eberleinův $\Longrightarrow \exists X$ Baireův: $K \subset (X,w).$ Vezměme $X_0 = \overline{\mathrm{LO}}K \Longrightarrow X_0$ je WCG, $K \subset (X_0,w).$

Krein $\Longrightarrow L := \overline{\text{aco}}K$ je slabě kompaktní. Konstako $\Longrightarrow \exists Y$ reflexivní, $T: Y \to X_0$, $T(B_Y) \supset L \supset K$. BÚNO T je prosté (v konstrukci bylo T prosté). B_Y slabě kompaktní a T w-w spojité $\Longrightarrow T|_{B_y}$ je w-w homeomorfní $\Longrightarrow T^{-1}(K) \subset B_Y \subset Y$, $T^{-1}(K)$ slabě kompaktní homeomorfismus.

BÚNO X je reflexivní. Pak $(X, w) = (X^{**}, w^*)$ a X^* je Asplundův $\implies K$ je RN. $\Box$

Také je: K scattered $\implies K$ je RN.

 $D\mathring{u}kaz$

K scattered $\implies C(K)$ je Asplundův, $K \hookrightarrow (C(K)^*, w^*), x \mapsto \delta_X$.

Nebo jinak: K scattered $\implies$ K je fragmentovaný diskrétní 0–1 metrikou a to je evidentně lsc.

Tvrzení 3.6

 $X \ je \ AG \implies (B_{X^*}, w^*) \ je \ RN \ kompaktn\'i.$

 $D\mathring{u}kaz$

X AG $\Longrightarrow$ $\exists Y$ Asplundův $T: Y \to X$, $\overline{TY} = X$. $T^*: X^* \to Y^*$ w^* - w^* spojitý a prostý $(\overline{TY} = X) \Longrightarrow T^*|_{B_{X^*}}$ je w^* - w^* homeomorfismus, tedy (B_{X^*}, w^*) je homeomorfní podmnožině (Y^*, w^*) , tedy je to RN kompakt.

 $K \text{ je } RN \Leftrightarrow C(K) \text{ je } AG.$

 $D\mathring{u}kaz$

C(K) je AG $\Longrightarrow (B_{C(K)^*}, w^*)$ je RN kompakt $\Longrightarrow K \subset (B_{C(K)^*}, w^*)$ je RN kompakt.

K je RN kompakt $\Longrightarrow K \subset (Y^*, w^*), Y$ Asplundův. $T: Y \to C(K), T(y) = \varkappa(y)|_K$ $(\varkappa: Y \to Y^{**}).$ TY odděluje body K $(k_1 \neq k_2 \implies \exists x \in Y: Tx(k_2) = k_2(x) \neq k_2(x) = Tx(k_2)) \stackrel{SW}{\Longrightarrow} \overline{\operatorname{alg}}^{\|\cdot\|}(TY \cup \{1\}) = C(K).$

Protože TB_y je Asplundova množina, dostaneme generující Asplundovu množinu v prostoru C(K), tedy C(K) je AG.

Věta 3.7

X Banachův. Pak následující podmínky jsou ekvivalentní:

- 1. X je GDS;
- 2. $X \times \mathbb{R}$ je GDS;
- 3. $\forall \varphi$ Minkowského funkcionál na $X: \varphi$ má hustou množinu bodů gateauxovské diferencovatelnosti;
- 4. každá ekvivalentní norma na X má alespoň jeden bod gateauxovské diferencovatelnosti;
- 5. $\forall K \subset X^* \text{ konvexni } w^*\text{-kompaktni: } K = \overline{co}^{w^*} \text{ } (w^*\text{-exp } K).$

Poznámka

Pro slabé Asplundovy prostory analogické charakterizace nejsou známy.

 $D\mathring{u}kaz$

"1. $\Longrightarrow$ 3. $\Longrightarrow$ 4." triviální. "4. $\Longrightarrow$ 3.": φ Minkowského funkcionál $\Longrightarrow$ $\varphi(x) + \varphi(-x) + \|x\|$ je ekvivalentní norma na X. Ve všech bodech, kde je gateauxovsky diferencovatelná, je gateauxovsky diferencovatelná i φ .

 φ konvexní: nechť není gateu
axovsky diferencovatelná v $x \implies \exists$ směr h, že v tomto směru je "zlom". Když se k tomu přidá konvexní funkce, tak se to nespraví?

"1. $\Longrightarrow$ 2." $D \subset X \times \mathbb{R}$ otevřená konvexní, $f:D \to \mathbb{R}$ spojité konvexní. $(x_0,t_0) \in D$, U okolí (x_0,t_0) v D.

$$U = B(x_0, r) \times [t_0 - \delta, t_0 + \delta], |f| \leq M \text{ na } D$$

$$g: [t_0 - \delta, t_0 + \delta] \to [-\infty, 0], g(t_0), g \in C^{\infty}(t_0 - \delta, t_0 + \delta),$$

mimo interval (a v krajních bodech a limity v krajních bodech): $g = -\infty$.

$$h(x) := \sup \left\{ f(x,t) + g(t), t \in \mathbb{R} \right\}$$

spojitá konvexní funkce na $B(x_0,r) \implies \exists x_1 \in B(x_0,t)$ bod gauteauxovské diferencovatelnosti h.

$$h(x_1) = f(x_1, t_1) + g(t_1), t_1 \in (t_0 - \delta, t_0 + \delta)$$

 $\implies f$ je gauteauxovsky diferencovatelná na (x_1, t_1) .

$$0 \le f(x_1 + ty, t_1 + ts) + f(x_1 - ty, x_1 - ts) - 2f(x_1, t_1) \le$$

$$\leq h(x_1 + ty) + h(x_1 - ty) - 2h(x_1) - (g(x_1 + ts) + g(x_1 - ts) - 2g(t_1)).$$

Vydělíme a spočteme limitu pro $t \to 0_+$.

Poznámka (Konstrukce generujícího prostoru (důkaz předchozího?))

X Banachův, $K \subset X$ omezená, absolutně konvexní, $\overline{\mathrm{LO}}K = X$. Pro $n \in \mathbb{N}$ položme $U_n := 2^n \cdot K + 2^{-n} \cdot B_X$, což je absolutně konvexní omezené okolí **o**.

 $\|\cdot\|_n:=$ Minkowského funkcionál U_n … to je ekvivalentní norma na X. Pro $x\in X$ označme $|x|:=(\sum_{n=1}^\infty\|x\|_n^2)^{\frac{1}{2}}\in[0,+\infty]$. $Y:=\{x\in X||x|<+\infty\}\implies (Y,|\cdot|)$ je NLP $(|\cdot|)$ je "norma", která nabývá i $+\infty$, je lsc … supremum spojité?).

Označme $T:Y\to X$ přirozenou inkluzi. Pak T je omezený: $\exists c>0:K\subset c\cdot B_X\Longrightarrow U_n\subset (2^n\cdot c+2^{-n})B_X\Longrightarrow \|\cdot\|_n\geqslant \frac{1}{2^nc+2^{-n}}\|\cdot\|\Longrightarrow |\cdot|\geqslant \left(\sum_{n=1}^\infty\left(\frac{1}{2^nc+2^{-n}}\right)^2\right)^{\frac{1}{2}}\cdot\|\cdot\|\Longrightarrow \|T\|\leqslant \frac{1}{\left(\sum_{n=1}^\infty\left(\frac{1}{2^nc+2^{-n}}\right)^2\right)^{\frac{1}{2}}}.$

TODO!!!

TODO!!!